

Sanayicinin kârının yarısı yüksek faize kurban gitti

İSO, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre geçen yıl 30 milyar TL faaliyet kârı elde eden sanayiciler, bunun 16 milyar TL'sini finansman gideri olarak ödedi.

TÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2014 araştırmasının sonuçları İSO Başkanı Erdal Bahçivan tarafından İSO Meclis Salonu'nda düzenlenen toplantıyla açıklandı. Araştırmaya göre Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin 2014 yılında toplam satışları geçen yıla göre yüzde 3.9'luk bir artışla 473 milyar liraya çıktı. Şirketlerin 2014 yılındaki faaliyet kârı ise bir önceki yıla oranla yüzde 6.4'e gerileyerek 30 milyar liraya düştü. Şirketler faaliyet gelirlerinin yarısından fazlası olan 16 milyar TL'sini finansman gideri olarak kaybetti.

ZARAR EDEN ŞİRKET SAYISI AZALDI

Şirketler toplam istihdamını yüzde 5.3'lük artışla 580 bine çıkardı. Şirketlerin duran varlıklarının toplam varlıklar içindeki payı yüzde 50'den yüzde 46'ya gerilerken, zarar eden şirketlerin sayısı ciddi bir azalışla 129'dan 83'e indi. Kurlardaki hareketlilik ve konjonktürel faktörlerin etkisiyle bazı şirketlerin kambiyo pozisyonlarının olumlu katkısıyla 500 büyüğün kârlılığında artış yaşandı. Raporla göre 500 büyük şirket, üretimden satışlarının yüzde 0,7'sini AR-GE harcamalarına ayırırken, yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2014 yılında 126'ya geriledi.

Herkes inşaata girmesin

Bahçivan, bir soru üzerine, "Sanayici olarak inşaata ve inşaatçıya karşı değiliz, herkesin inşaatçı olmasına karşıyız. Sanayi faaliyetlerini bırakıp geleceği inşaatta arama eğiliminin giderek artıyor olması hem Türkiye'nin geleceği hem de sanayinin ve inşaatın sürdürülebilirliği açısından bizi son derece endişelendiriyor" diye konuştu.

Tüpraş liderliği bırakmadı

Sıra:	Kuruluş:	Üretimden Satışlar (Milyar TL)
1	Tüpraş	37.5
2	Ford Otomotiv	10.5
3	Oyak-Renault	8.7
4	Arçelik	8.5
5	EÜAŞ	6.7
6	İçdaş Çelik	6.3
7	İskenderun	6.2
8	Ereğli Demir ve Ç.	6.1
9	Tofaş	6.0
10	Aygaz	5.6

Uzlaşarak iş yapmayı öğrenmeliyiz

BAHÇIVAN, genel seçim sonrası partilerin hükümet kurma sürecine ilişkin şu değerlendirmede bulundu: "Türkiye uzlaşarak iş yapmayı, farklı fikirleri bir havuz içinde değerlendirecek verimli bir üretim çıkarmayı

göstermek zorunda. Türkiye'ye ve parti liderlerinin olgunluğuna yakışan davranış modeli budur. Yaşanan süreç tüm sosyal çevrelerce sabırla izlenmeli. Aynı şekilde tüm liderlere bu süre zarfında anlayışla yaklaşılmalı."

Sanayici kârdan ZARAR ETTİ

İSO 500 raporuna göre üretimden kâr edemeyen sanayici, faaliyet dışı gelirini yüzde 80 artırdı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) 2014'e ilişkin Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporunu açıkladı. Buna göre, sanayicinin faaliyet kârı yüzde 16.4 azalarak 36.4 milyar TL'den 30.4 milyara geriledi. **İSO Başkanı** Erdal Bahçivan, "İlk çeyrekteki büyümenin büyük ölçüde tüketim ağırlıklı olması, üretime dayanmayan büyümenin sürmekte olduğunu göstermektedir" dedi.

RECEP ERÇİN'in haberi 5'te

2013 Sıra No	2014 Sıra No	Kuruluş	Karın Sıra No	Özel Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	Tüpraş	-	1	37.501.812.917
2	2	Ford Otomotiv	-	2	10.539.302.862
4	3	Oyak-Renault	-	3	8.777.455.748
5	4	Arçelik	-	4	8.520.701.667
3	5	Etiler	1	-	6.707.382.164
7	6	İçdaş Çelik	-	5	6.350.289.705
9	7	İskenderun Demir ve Çelik	-	6	6.245.223.256
8	8	Ereğli Demir ve Çelik	-	7	6.114.214.014
6	9	Tofaş	-	8	6.000.729.958
10	10	Aygaz	-	9	5.692.178.368

İSTANBUL SANAYİ ODASI'NIN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU RAPORUNA GÖRE SANAYİCİ;

Üretimde havlu attı faaliyet dışına çıktı!

ISO 500 sanayi raporuna göre, sanayicinin faaliyet kârı 6 milyar TL azaldı. Üretimden kâr edemeyen sanayici faaliyet dışı gelirini yüzde 80 artırarak 13.6 milyar TL'ye çıkardı. Böylece kârın yarısı faaliyet dışından geldi

RECEP ERÇİN

recep@aydinlikgazete.com

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) 2014 yılına ilişkin Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporunu açıkladı. ISO Başkanı Erdal Bahçivan rapora ilişkin düzenlenen toplantıda yaptığı sunumunda şunları söyledi:

"Bu araştırma ile bir kez daha görüyoruz ki sanayimiz, bugünümüz ve geleceğimiz için hak ettiği noktaya yaklaşmıyor, hatta uzaklaşıyor. Sanayimiz için son 15 yıldır sürmekte olan 'genel ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme' süreci devam etmektedir. İlk çeyrekteki büyümenin büyük ölçüde tüketim ağırlıklı olması, Türkiye'de son yıllarda üretime dayanmayan büyümenin sürmekte olduğunu göstermektedir."

KUR VE FAİZE YENİLDİK

Türkiye ekonomisinin son yıllarda büyüme ve cari açıkla mücadele arasında geliştiği yaşadığını belirten Bahçivan, "Sanayici esas faaliyetinden daha çok bu konjonktürel gelişmelerle boğuşurken ağır bir finansman yükünü omuzlamak zorunda kalıyor. Açıkça söylemek gerekirse sanayicimiz kur baskısı ve faizler nedeniyle finansman baskısına yenilmiş gözüküyor" dedi.

ÜRETİM KÂR ETMEDI

Raporda yer alan bilgilere göre; Sanayicinin net satışları yüzde 3.9 artarak 472.5 milyar TL'ye çıktı.

Erdal Bahçivan

Faaliyet kârı yüzde 16.4 azalarak 36.4 milyar TL'den 30.4 milyara geriledi.

Böylece faaliyet kârlılığı 1.6 puan azalarak yüzde 6.4'e indi.

Vergi öncesi dönem kârı ise 4.9 milyar artarak 27 milyar TL'ye çıktı.

Vergi öncesi kârın artmasında kurlardaki hareketlilik ve konjonktürel faktörlerin etkisiyle bazı şirketlerin kambiyo pozisyonlarının olumlu katkısı etkili oldu.

Buna göre şirketlerin 2014 yılında faaliyet dışı net gelirleri yüzde 80.6 artarak 13.6

milyar TL'ye ulaştı. Bu rakam vergi öncesi kârın yüzde 50.3'ünü oluşturdu.

Sanayici 16 milyar TL'yi finansman gideri olarak kaybetti.

500 şirketin özkaynak kârlılığı da yüzde 12.3'ten yüzde 14'e yükseldi.

Diğer yandan kâr eden şirket sayısı 371'den 417'ye çıkarken zarar eden şirket sayısı 129'dan 83'e düştü.

BORÇLAR ARTTI

Sanayicinin yüksek borçluluk oranı

TKİ gizlendi EÜAŞ'ın kârı açıklanmadı!

ISO 500 listesine baktığımızda dikkatimizi çeken şirketler şöyle oldu:

2013'te 2.5 milyar TL ile en çok kâr eden şirket olan EÜAŞ'ın kârı açıklanmadı.

EÜAŞ'ın 2013'te 9.2 milyar TL olan üretimden satışları 2014'te 6.7 milyar TL'ye düştü.

Listenin başında yer alan TÜPRAŞ, 2013'te 340.8 milyon TL kâr etmişti. 2014'te ise 81.6 milyon TL zarar yazdı.

2013'te 26. sırada yer alan Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu'nun (TKİ), 2014'te listede adı gizlendi. 2014 listesinde 5. büyük kamu şirketi olduğu belirtilen 43. sırada ismi gizlenen şirket TKİ oldu.

Tayyip Erdoğan'a yakınlığı ile bilinen işadamı Nihat Özdemir'in şirketi Limak Çimento'nun özkaynak kârlılığının yüzde 98 olması dikkat çekti.

Erdoğan'a yakın bir diğer işadamı olan Mehmet Cengiz'in şirketi Cengiz Enerji ise 98 milyon TL zarar etti.

2014'te de sürdü.

Toplam borç/özkaynak oranı yüzde 132.4 ile aynı kaldı.

Toplam borçlar yüzde 7.8 artarak 256.8 milyar TL'ye çıktı.

Dönen varlıklar içerisinde kısa vadeli borçların oranı yüzde 156 oldu.

Kısa vadeli borçların toplam borçlar içindeki oranı yüzde 60.7 oldu.

Öte yandan 500 kuruluşun ihracatı yüzde 3.1 azalarak 61.3 milyar dolarda kaldı.

TÜPRAŞ birinciliği yine elinden bırakmadı

■ **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)** "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesini açıkladı. 2014 yılı araştırması sonuçlarında ilk sırayı geçmiş yıllarda olduğu gibi yine Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ) aldı.

İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasında şok tespitler:

YABANCI SANAYİ KAÇIYOR

■ Sanayinin en büyük 500 kuruluşunun 2014 yılındaki ihracatı yüzde 3,1 azaldı. Üretim kârı da yüzde 16,4 düştü. Üretim dışı faaliyet gelirleri ise yüzde 80 arttı.

■ Döviz göstergesi olan kambiyo kârı yüzde 32,3 yükseldi. İlk 500'de 2009'da 153 olan yabancı şirket sayısı 2013'te 137'ye, geçen yıl ise 126'ya indi. **Serhat ALİGİL ● 7**

İSO YABANCI SERMAYE MUTSUZ UYARISI YAPTI

İstanbul Sanayi Odası'nın Türkiye'nin en büyük şirketleriyle ilgili açıkladığı rapor, yabancı sermayeli şirket sayısında düşüş olduğunu ortaya koydu. ISO Başkanı Erdal Bahçıvan, son 4-5 yıldır bu konuda özlenen noktada olmadığımızı vurguladı

Kâr eden şirket sayısı arttı

Yıl	Kâr eden	Zarar eden
2010	434	66
2011	380	120
2012	437	63
2013	371	129
2014	417	83

Üretim faaliyeti dışı gelirler %80,6 arttı

Geçtiğimiz yıllarda gerileyen üretim faaliyeti dışı gelirler, 2014'te hızla arttı. Bu tür gelirler 2013'te göre yüzde 80,6 artarak 13,6 milyar liraya çıktı. Artış özel şirketlerde yüzde 131,2 oldu ve 11,9 milyar liraya ulaştı.

Doları iyi yönettiler

Ayrıca ISO 500'deki şirketlerin döviz pozisyonlarıyla ilgili önemli görülen kambiyo hareketleri, 2014'te kâr gelmiş görünüyordu. Kambiyo kâr yüzde 32,3 artışla 29,8 milyar lira, kambiyo zarar yüzde 15,6 artışla 24,9 milyar lira oldu.

TÜPRAŞ bir kez daha açık ara lider

İstanbul Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2014 yılı sonuçlarını dün açıkladı.

Sonuçlar, sanayi devlerinin üretim arzusunun sürdürdüğünü, doların dalgalandığı 2014'te finansman yönetimini daha iyi yaptığını ortaya koydu. ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan'ın yabancı sermaye ile ilgili uyarılarını ise gündeme damga vuracak.

Satışlar yüzde 9,9 arttı

ISO 500 sonuçlarına göre geçen yıl toplam üretimden satışlar yüzde 9,9 artışla 421 milyar lira, satış hasılatı (ciro) da yüzde 3,9 artışla 472,5 milyar lira oldu. Özel şirketin üretimden satışları ise yüzde 11,1 arttı.

ISO 500'ün 2014 yılında ihracatı yüzde 3,1 azalarak 61,3 milyar dolara indi. Çalısan sayısı ise yüzde 5,3 artarak 579 bin 664 kişiye yükseldi.

Faaliyet kâr geriledi

Dönem kâr zarar toplamı ise yüzde 22,4 artışla 27,1 milyar liraya

Erdal Bahçıvan

çıkarken, faaliyet kârı yüzde 16,4 düşüşle 30,5 milyar liraya indi.

Sanayi için en önemli kârın bu olduğunu vurgulayan Bahçıvan, 2013'te yüzde 8 olan toplam faaliyet kârının 2014'te yüzde 6,4'e düşmesinin sanayi yatırımlarının geleceği açısından endişe verici olduğunu ifade etti.

Borç 257 milyar lira

Verilere göre geçen yıl 417 şirket kâr, 83 şirket zarar etti. 2013'te kâr eden sayısı 371 idi.

Sanayi devlerinin borçluluk sorununu da devam ediyor. Toplam borç miktarı 257 milyar lira. Ayrıca borç/öz kaynak oranı 2013'teki gibi yüzde 132,4 gibi

yüksek bir oranda. Toplam aktifler içindeki borçların oranı da yüzde 57'de sabit kaldı.

2009'da zirvedeydi

ISO 500'le ilgili Erdal Bahçıvan'ın önemli uyarılarının biri de yabancı sermayeyle ilgiliydi. Çünkü 2013'te ISO 500 içinde 137 yabancı sermayeli şirket varken, bu sayı 2014'te 126'ya indi. Bu sayı 2009'da ise 153'tü. Bu konu üzerinde herkesi hassasiyetle durmaya çağıran Erdal Bahçıvan, şöyle devam etti:

Özlenen nokta değil

"Bu durum uzun vadeli ve kaliteli yabancı sermaye çekme stratejimizi uymuyor. Gelişmeler yabancı sermayeli şirketlerin çok da mutlu olmadıklarını, yenilerinin gelmediğini göstermektedir. Ayrıca yabancı sermayeyi sadece hizmetler ve finans sektörlerine çekerek teknoloji kazanım hedefimiz de eksik kalır. Son 4-5 yıldır özlenen noktada değiliz."

■ Serhat ALIGİL/İSTANBUL

Koza Altın 99'uncu oldu

Türkiye'nin güçlü madencilik şirketlerinden Koza Altın İşletmeleri, 887,2 milyon liralık üretimden satışla ISO 500 listesine 99'uncu, özel şirket sıralamasında ise 93'üncü sırada yer aldı. Geçen yıl şirketin brüt katma değeri 646,8 milyon lira, öz kaynak büyüklüğü 1,8 milyar lira, dönem kâr 570 milyon liraya olurken, çalısan sayısı 1342'ye çıktı.

'Herkesin inşaatçı olmasına karşıyız'

Güncel değerlendirmeler de yapan ISO Başkanı Bahçıvan, inşaat ve inşaatçılara karşı olmadığını, herkesin inşaatçı olmasını eleştirilmediğini söyledi.

Bahçıvan, "Bu bizi ekonominin geleceği açısından endişelendiriyor. Büyümenin kalitesi çok önemli. Tükettikten değil sanayiden gelen yüzde 3-4'lik reel büyüme ülke için daha önemli" dedi.

2014				2013			
Sıra	Şirket adı	Üretimden satış (₺)	2013 Sıra	Sıra	Şirket adı	Üretimden satış (₺)	2012 Sıra
1	TÜPRAŞ	37.501.812.917	35	38	AKSA Akriolik Kimya	2.066.006.094	69
2	Ford Otomotiv	10.539.302.862	36	36	Philisa Philip Morris Sabancı	2.062.922.706	70
3	Oyak-Renault Otomobil	8.777.455.748	37	31	Coca-Cola İçecek	2.042.896.919	71
4	Arcelik	8.520.701.667	38	55	Oltan Gıda Maddeleri	2.037.330.233	72
5	EUĞAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	6.707.382.164	39	33	Ak Gıda	2.036.478.699	73
6	İçdaş Çelik Enerji	6.350.289.705	40	39	Konya Şeker	1.998.826.388	74
7	İskenderun Demir ve Çelik	6.245.223.256	41	42	Eti Maden	1.974.517.342	75
8	Ereğli Demir ve Çelik	6.114.214.014	42	43	Yıldız Entegre	1.953.031.362	76
9	Tofaş Türk Otomobil	6.000.729.958	43	-	Adını açıklamadı	-	77
10	Aygaz	5.692.178.368	44	49	Çaykur	1.901.964.981	78
11	Çolakoğlu Metalurji	4.780.209.856	45	46	Kastamonu Entegre	1.854.347.191	79
12	Mercedes-Benz Türk	4.771.526.299	46	44	Banvit Bandırma	1.846.551.159	80
13	Hyundai Assan Otomotiv	4.626.824.128	47	45	Yoşulban Baştuğ Metalurji	1.832.825.877	81
14	Vestel Elektronik	4.309.264.955	48	40	Diler Demir Çelik	1.808.539.306	82
15	Toyota Otomotiv	4.194.318.549	49	41	Izmir Demir Çelik	1.734.194.501	83
16	PETKİM Petrokimya	3.671.224.523	50	74	TUSAŞ-Türk Havacılık	1.726.287.599	84
17	Unilever	3.391.950.836	51	51	SÜTAS Süt	1.720.919.774	85
18	BŞH Ev Aletleri	3.273.297.079	52	48	Eren Enerji Elektrik	1.702.808.608	86
19	Türkiye Şeker Fabrikaları	3.085.712.484	53	53	Enerjisa Enerji	1.628.888.987	87
20	Toşçelik Profil ve Sac	2.603.143.850	54	52	Abaloğlu Yem-Soya	1.597.712.867	88
21	Milangaz LPG Dağıtım	2.597.664.707	55	56	Assan Alüminyum	1.592.267.954	89
22	Bosch	2.582.434.764	56	62	Hayat Kimya	1.560.748.364	90
23	Er-Bakır Elektrolitik	2.512.956.331	57	54	BİRSA Bridgestone Sabancı	1.536.843.165	91
24	Türk Traktör	2.488.442.267	58	50	Sanko Tekstil	1.524.178.354	92
25	TPAD	2.482.372.036	59	60	Yücel Boru ve Profil	1.486.212.838	93
26	İstanbul Altın Rafinerisi	2.462.050.202	60	29	Nadir Metal Rafineri	1.483.479.776	94
27	Ipragaz	2.457.053.316	61	57	Toros Tarm	1.412.403.105	95
28	Kroman Çelik	2.353.457.343	62	61	Akçansa Çimento	1.359.866.652	96
29	Sarkıysan Elektrolitik	2.290.068.925	63	59	MMK Metalurji	1.328.196.253	97
30	Vestel Beyaz Eşya	2.281.206.646	64	58	Borusan Mannesmann	1.313.729.373	98
31	Eti Gıda	2.278.128.243	65	64	Yazıcı Demir Çelik	1.278.619.999	99
32	KARDEMİR	2.170.449.862	66	66	Sasa Polyester	1.236.768.033	100
33	Aselsan Elektronik	2.141.431.162	67	72	Soda Sanayii	1.220.702.677	
34	Borçelik Çelik	2.140.492.279	68	65	HES Haclar Elektrik	1.206.869.527	

Not: TÜPRAŞ'ın 2014 yılı net satışları 37 milyar 501 milyon 812 bin 917 lira oldu.

500 büyük sanayi şirketi paradan para kazandı

2014'te 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda zarar eden şirket sayısı 129'dan 83'e indi

Sanayici artık ana faaliyet alanından değil yan alanlar ve dövizden kâr ediyor. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kurlardaki hareketlilik ve şirketlerin kambiyo pozisyonlarının katkısıyla dönem kârı yüzde 22.4 arttı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasına göre 2014'te üretimden satışlara göre Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu 37 milyar 501 milyon TL ile Tüpraş oldu. 2014'te şirketlerin toplam satışları geçen yıla göre yüzde 3.9'luk bir artışla 473 milyar TL'ye çıkarken, 2013'e göre ilk 10 şirkette bir değişiklik olmadı.

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 çalışmasının sonuçları İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından açıklandı. Verilen bilgilere göre 2014'te 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda zarar eden şirketlerin sayısı ciddi bir azalışla 129'dan 83'e indi.

Sanayi şirketlerinin faaliyet kârlarına bakıldığında 500 büyük şirketin geçen yıla göre performansı biraz düştü. 2013'te faaliyet kârı yüzde 8'e çıkan 500 büyük sanayi şirketinin, 2014'te faaliyet kâr oranı yüzde 6.4'e geriledi. 2013'te 36 milyar lira faaliyet kârı elde eden şirketlerin bu kârı 2014'te 30 milyar liraya düştü.

Kâr yüzde 22 arttı

Son açıklanan verilere göre sanayideki istihdamın düşmesi ve sanayinin büyümeye katkısı azalmasına rağmen, sanayiciler esas faaliyetlerinden ziyade 2014'ü büyük bir kârlılıkla kapattı.

2013'te 22 milyar olarak gerçekleşen 500 Büyük Şirketin kârlılığı 2014'te yüzde 22'lik bir artışla 27 milyar liraya çıktı. Özel sektör kuruluşlarının kârı yüzde 36 artışla 30.6 milyar TL'ye çıktı.

İSO Başkanı Bahçivan "Sanayicilerimizin esas faaliyetlerindeki kârlılığında yaşanan azalmaya rağmen, üretmek arzusu ve mücadelesini takdir değer bulmakla birlikte, bunun sürdürülebilir olmadığını vurgulamak istiyorum" dedi.

Finansı yönetiyor

Türkiye'de sanayicilerin geçmişe nazaran döviz pozisyonlarını çok daha sağlıklı bir şekilde değerlendirdiklerini aktaran Bahçivan, "Döviz hareketleri karşısında bir takım koruyucu yöntemlerle eskisi kadar kurlardaki olumsuzluklardan aşırı derecede negatif etkilenmedikleri yaptığımız değerlendirmelerde ortaya çıkıyor. Bu da Türkiye sanayisinin geçmişe göre finansal yönetim konusunda daha başarılı ve risklere karşı daha duyarlı olduğunu

nun bir göstergesi" ifadelerini kullandı.

2014'te en fazla kâr eden kuruluş 1.8 milyar liralık dönem kârı ile Ereğli Demir Çelik oldu. İkinci sırada 1.15 milyar lira ile Iskenderun Demir ve Çelik yer aldı.

Tüpraş, toplam 3 milyar 724 milyon dolarlık ihracatıyla listenin zirvesinde yer aldı.

52 yeni firma

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine 2014'te 52 yeni firma girdi. Bu yeni firmalarda 40 tanesinin geçen yıl 'İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' sıralamasında yer aldığı dikkat çekti. Diğer 12 firma ise 2014'te İSO 1000 dışından ilk 500 sıralamasına doğrudan giren şirketler oldu.

Gizemli kamu şirketi

İSO 500 Araştırmasında bu yıl en dikkat çeken konulardan biri de listeye ilk kez 43. sıradan giren ve isminin açıklanmasını istemeyen bir kamu şirketi oldu. Bu yıl İSO 500 listesinde 18 şirket isminin gizli kalmasını tercih etti.

Bahçivan, Türkiye'deki sanayinin özkaynak dışında bir finansman dışı borçla çalıştığı gerçeğinin çok sürdürülebilir ve sağlıklı bir tablo olmadığına dikkat çekti.

İSO 500 araştırmasının 2014 sonuçlarına göre Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda işlem gören 80 şirket listeye girdi.

2013'te listenin 208. sırasından yer alan Altınbaş Kuyumculuk 247 basamak ile en büyük düşüşü göstererek 455. sıraya indi.

Koç'tan 5 şirket

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu sıralamasının ilk beşinde Tüpraş, Ford ve Arçelik ile 3 ve bunlara ek olarak Tofaş ve Aygaz ile ilk 10'da da 5 Koç Grubu şirketi yer almış oldu. Yine Koç Holding şirketi RMK Marine Gemi Yapım da bu yıl ilk kez 87. sıradan İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasına girme başarısını da gösterdi.

En büyük 20 kuruluş

2014	2013	KURULUŞLAR	Üretimden Satışlar*
1	1	TÜPRAŞ	37.501.812.917
2	2	Ford Oto	10.539.302.862
3	4	Oyak-Renault	8.777.455.748
4	5	Arçelik	8.520.701.667
5	3	EÜAŞ	6.707.382.164
6	7	İçdaş Çelik	6.350.289.705
7	9	İSDEMİR	6.245.223.256
8	8	ERDEMİR	6.114.214.014
9	6	TOFAŞ	6.000.729.958
10	10	Aygaz	5.692.178.368
11	11	Çolakoğlu Met.	4.780.209.856
12	14	Mercedes-Benz	4.771.526.299
13	25	Hyundai Assan	4.626.824.128
14	15	Vestel	4.309.264.955
15	12	Toyota	4.194.318.549
16	13	PETKİM	3.671.224.523
17	16	Unilever	3.391.950.836
18	6	BSH	3.273.297.079
19	18	Türkiye Şeker	3.085.712.484
20	17	Tosçelik Profil	2.603.143.850

500 büyük sanayi kuruluşunda temel göstergeler

	2012		2013		2014		Değişim (%)	
	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	2013/2012	2014/2013
Net satışlar	423.621	100	454.991	100	472.548	100	7.4	3.9
Faaliyet kârı (zarar)	25.312	6.0	36.435	8.0	30.457	6.4	43.9	-16.4
Finansman giderleri	8.624	2.0	19.185	4.2	15.989	3.4	122.5	-16.7
Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr (EBITDA)	-	-	49.960	11.0	50.403	10.7	-	0.9
Dönem kârı (zarar) (V.O.)	24.193	5.7	22.137	4.9	27.097	5.7	-8.5	22.4

Yabancı yatırımcı kaçıyor

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde en büyük erimelerden biri de yabancı erimelerde görüldü. 2009'da 153 olan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı, o tarihten bu yana her yıl düşürek 2014'te 126'ya geriledi.

Sanayi sektöründeki yabancı sermaye paylı kurulu-

şların sayısındaki azalmanın sanayinin yabancılar için geçen 4-5 yıla göre yeterli kadar özenilen bir noktada görülmediğinin bir göstergesi olduğunu belirten **Erdal Bahçivan**, "Yabancılarla beraberliği ağırlıklı olarak sanayi dışı sektörlerle görürsek, bunun uzun vadede Türkiye'nin kaliteli bü-

yümesine ve sanayinin kaliteli gelişmesine hiçbir katkı sağlayamayacağını düşünüyoruz" dedi.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında özel kuruluşlardaki toplam istihdama bakıldığında, 2013'te 550 bin olan istihdam yüzde 5.3'lük artışla 580 bine çıktı.

Yüzde 2 büyüme bekliyoruz

Türkiye 2015'in ilk çeyreğinde yüzde 2.3'lük bir büyüme elde etse de sanayinin payının bu dönemde son yılların en düşük rakamlarından biri olduğuna işaret eden **İSO Başkanı Bahçivan**, "Şu anda Türkiye'nin 2015 büyümesiyle ilgili yüzde 3'ün üstünde bir tahmin bazı çevreler tarafından korunsadaahi geçen yılki büyümenin altında bir büyümenin 2015'te gerçekleşme riskini gözlemliyoruz. Şu andaki gidişat Türkiye'nin 2015'i yüzde 2'ler noktasında bir büyümeyle geçireceği yönünde" ifadesini kullandı.

Özel kuruluşlarda çalışan sayısı

2013: 550.606
2014: 579.664

Değişim % 5.3

GRAFİK

Tüpraş Turkey's largest industrial enterprise

» THE ISTANBUL Chamber of Industry (ISO) announced Turkey's largest 500 industrial enterprises, with Tüpraş topping the list once again with sales totaling TL 37.5 billion (\$13.71 billion). It was followed by Ford Otomotiv with TL 10.5 billion, Oyak-Renault with TL 8.77 billion and Arçelik with TL 8.52 billion. Elektrik Üretim A.Ş. was on the list and was the only public enterprise to enter the top 10. A total of 52 new enterprises made the list in 2014. While 40 of those were on the list of the second-largest 500 industrial enterprises of ISO the previous year, 12 enterprises were able to enter the top 500 list directly out of the ISO's largest 1,000 industrial enterprises.

According to the ISO, the enterprise producing the highest added value in terms of producer prices in 2014 was Tüpraş. A total of 15.3 percent of all added value produced by the top 500 industrial enterprises was produced by Tüpraş alone during this period. While the second enterprise wished to remain undisclosed, the third highest added value company was Japan Tobacco International with a total added value of TL 6.81 billion.

Ereğli Demir Çelik became the enterprise generating the highest profit in 2014 with TL 1.81 billion while İskenderun Demir ve Çelik had the second-highest profit with TL 1.14 billion. It was followed by Eti Maden İşletmeleri, Türkiye Petrolleri Anonim

Tüpraş facilities in İzmit

Ortaklığı and Mercedes-Benz Türk A.Ş. Of the highest profit-makers in 2014, eight of the enterprises are private and two are public.

Tüpraş, Turkey's largest company, protected its rank in terms of exports as well and topped the list with TL 3.72 billion. It was

followed by Ford Otomotiv and Oyak Renault with exports valued at TL 3.46 billion and TL 3.2 billion, respectively. There was one public and nine private enterprises on the list of the top 10 exporting enterprises. The combined amount of exports shipped by

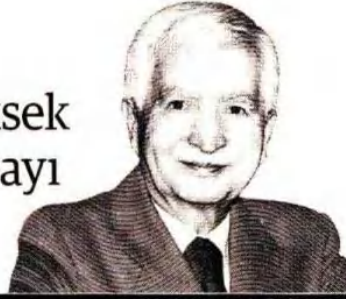
the top 10 enterprises totaled TL 20.4 billion while the top 500 enterprises' exports totaled TL 61.3 billion. The export share of the top 10 companies in the top 500 was 33.3 percent and their share of Turkey's total exports was 13 percent. **ISTANBUL / DAILY SABAH**

Tevfik Güngör

gungoruras@superonline.com

500 büyükte yüksek teknolojlili ürün payı yüzde 3.2

OLAYLARIN İÇİNDEN

Istanbul Sanayi Odası her yıl Türkiye'deki 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'na ait bilgileri topluyor. Yayınlıyor.

Bu 500 kuruluş Türkiye'de toplam üretim ve toplam ihracatta en büyük payı olan kuruluşlar.

Dün açıklanan bilgiler, Türkiye'nin en büyük kuruluşlarının üretimlerinin ve ihracatlarının 2014 yılında artmadığını ortaya koyuyor.

500 büyüklerin cari fiyatlarla net satış rakamlarındaki artış sadece yüzde 3.9 oranında oldu. Halbuki 2014 yılında enflasyon yüzde 8.2 oranındaydı. Demek ki 500 büyükler, 2014 yılında sabit fiyatlarla büyümemişler, küçülmüşler.

•Firmaların net satışlarını, yıl ortası cari kur ile değerlendirsek, 2013 yılında 236 milyar dolar olan net satışların 2014 yılında 217 milyar dolara gerilediği görülüyor.

•2014 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı yüzde 3.8 oranında artarken, 500 büyüğün ihracatı yüzde 3.1 oranında geriledi.

500 büyüğün ihracatındaki gerileme önemlidir. Çünkü, 500 büyük toplam ihracatın yüzde 40'ını gerçekleştiriyor.

•500 büyüğün toplam satışlarının yarısını ilk 50 büyük firma yapıyor. Diğer 450 firma, toplam üretim ve satışların diğer yarısını gerçekleştiriyor.

•Bu, ölçek ekonomisinin, büyük sanayi kuruluşlarının ekonomi için önemini ortaya koyuyor.

•Olumsuz bir gelişme 500 büyüğün yatırım yapmamasıdır.

500 büyüğün duran varlıkları büyümüyor. Küçülüyor. Toplam varlıkların sadece yüzde 45.9'u duran varlık. Yüzde 54.1'i dönen varlık.

•500 büyükte yüksek borçlanma devam ediyor. 500 büyükler yüzde 43 özkaynak yüzde 57 borç yapısı ile çalışıyor. Borçlarının özkaynaklarına oranı yüzde 132.4 büyüklüğünde. Özkaynaktan çok borç ile işleri çeviren 500 büyük, bu nedenle faiz oranlarındaki ve döviz kurlarındaki değişimden büyük ölçüde etkileniyor.

•500 büyükte 2014 yılında çalışan sayısında yüzde 5.3 oranında bir artış görülüyor. Çalışan sayısının net satış hasılatından fazla artması, genelde verimlilikte gerilemeye işaret ediyor.

•500 büyüğün üretiminin yapısı, ekonomimizin temel sorununu sergiliyor.

•500 büyük, Türkiye'nin en büyükleri. Böyle olduğu halde net satışlarında yüksek teknolojlili ürünün payı yüzde 3.2 oranında.

•Toplam satışların yüzde 14.4'ü orta yüksek teknolojlili ürünler. Ürünlerin yüzde 74.4'ü düşük teknolojlili.

•2014 yılına ait 500 büyük firma göstergeleri, üretimde ve ihracatta duraklamayı, en büyüklerin bile yüksek teknolojiye dayalı üretime geçemediklerini gösteriyor.

Geçmiş bilgiler, geleceği değerlendirmek için önemlidir.

2014 yılı geride kaldı. Önümüze bakalım. 2015 yılında üretimdeki ve ihracattaki duraklamadan büyümeye geçmek zorundayız.

ISO 500'ün sadece 80'i Borsa İstanbul'dan çıktı

ISO 500 listesinin ilk 10'unda yer alan 6 şirketin adı bu yıl da değişmedi. Toplam 80 şirket Borsa İstanbul'da işlem görüyor. Listede, bu yıl tahvil ihracı yoluyla piyasalarla tanışan 5 şirket de var.

BORSA / FİNANS SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunu açıklarken bu şirketlerin 80'inin hisseleri Borsa İstanbul'a kote çıktı. Listenin ilk 10'unu oluşturan şirketlere bakıldığında ise 6'sı pay piyasasında işlem görüyor. **ISO 500**'de geçen yıl 2013 listesinde 84 Borsa İstanbul şirketi yer alıyordu. Listedeki şirketlerin 5'i tahvil-bono ihracı yoluyla sermaye piyasalarıyla tanışırken, biri halka açık 3 kuyumculuk şirketi de ilk 500'de kendisine yer buldu. Aynı zamanda İstanbul Altın Rafinerisi'nin de 26'ncı sıradan listeye giriş yapması dikkat çekti.

Dün açıklanan **ISO 500** listesinde, Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda işlem gören 80 şirket yer alırken, bu şirketlerin üretimden satışları 140 milyar lira ile **ISO 500**'ün toplamının yaklaşık yüzde 33'ü oldu.

İlk 10'da yer alan 6 şirketin adı bu yılda değişmedi

İlk 10'da yer alan 6 şirketin dün cari fiyatlarla Borsa İstanbul'daki piyasa değeri ise 64 milyar 360 milyon TL oldu. Dün aynı saatlerde toplam piyasa değeri 605 milyar 127 milyon TL düzeyinde olurken bu 6 firma toplam piyasa değerinin yüzde 10,6'sına denk geldi. Halka açık 80 şirketin toplam üretimden satış tutarının yarısından fazlasının 6 şirket tarafından yapılması ise dikkat çekti.

ISO 500'ün ilk 10 sırasındaki şirketlere bakıldığında geçen yıl olduğu gibi yine halka açık 6 şirketin yer aldığı görülürken, bunlar sırasıyla TÜPRAŞ, Ford Otomotiv, Arçelik, Ereğli Demir Çelik, TOFAŞ ve Aygaz oldu.

Listenin ilk 10'unda yer alan ve Borsa İstanbul'da işlem gören 6 şirketin 2014 yılında toplam aktifleri önceki yıla göre 3,9 milyar lira artarak 50,3 milyar liraya ulaştı ve toplam dönem karı 2,8 milyar lira oldu. İlk 10'da yer alan halka açık şirketlerden Ereğli Demir Çelik 1,8 milyar liralık dönem karı ile öne çı-

İAR listeye tepeden girdi, 4 de kuyumcu var

ISO 500 listesinde 4 kuyum ve mücevherat şirketi yer aldı. Liste incelendiğinde kuyumculuk firmalarının sıralarını kaybettiği ve en hızlı düşüşü 247 basamak birden gerileyen Altınbaş'ın aldığı dikkat çekti. En hızlı sıra kaybeden ikinci firma da yine Altınbaş'ın sahibi olduğu Onsa Mücevherat olurken hisseleri de Borsa İstanbul'da işlem gören Karakaş Atlantis de 149 sıra birden düşmüş oldu. Bu listede en yavaş düşüş 23 sıra gerileyen

Gülâylar'ın sahibi olduğu Dünya Uluslararası Mücevherat'tan geldi. Dünya Mücevherat aynı zamanda listeye 198'inci sıradan girdiği için de bu listenin en tepesine oturmuş oldu. Altınbaş Kuyumculuk ise 455'inci sıradan ilk 500'e girerken bir önceki sene 208'inciydi. Finans piyasası üyelerinin listede bulunduğu yerler incelendiğinde en hızlı giriş İstanbul Altın Rafinerisi'nin (İAR) yaptığı görüldü. İAR, listeye 26'nci sıradan girdi.

kan şirketler arasında yer aldı.

İlk 10 içinde yer alan halka açık şirketlerin üretimden satışları ise 2013 yılına göre sadece yüzde 1,4 artsa da 80 şirketin üretimden satışları toplamının yarısından fazlası olan 74,4 milyar liraya yükseldi. Üretimden satışlarda 37,5 milyar lira ile ilk sırayı alan TÜPRAŞ'ı, 10,5 milyar lira ile Ford Otomotiv, 8,5 milyar lira ile Arçelik, 6,1 milyar lira ile Ereğli Demir Çelik, 6 milyar lira ile TOFAŞ ve 5,7 milyar lira ile Aygaz izledi.

Halka açıklar sıralamasının en hızlısı Ege Endüstri

ISO 500'de ilk 10'a giren şirketlerin sıralamalarına bakıldığında, önceki yıla göre TOFAŞ'ın 6'ncılıktan

9'unculuğa gerilediği, Arçelik'in 5'incilikten 4'üncülüğe yükseldiği, diğer şirketlerin ise sıralamadaki yerlerini korudukları görüldü.

Borsada halka açık şirketlerden **ISO-500** sıralamasında, geçen yıla göre en büyük sıçramayı Ege Endüstri ve Ticaret AŞ 467'nci sıradan 396'ncı sıraya yükselerek yaparken, toplam 38 şirket sıralamada yükseldi, 36 şirket ise önceki yıla göre geriledi. Sıralamada geçen yıl 311'inci olan Park Elektrik Üretim Madencilik AŞ ise 2014 yılında 477'nci sıraya gerileyerek Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler arasında en fazla düşüş kaydeden şirket oldu.

Öte yandan hisseleri pay piyasasında işlem görmese de fark-

İlk 10'daki halka açıklar Borsa İstanbul'un %10,6'sı

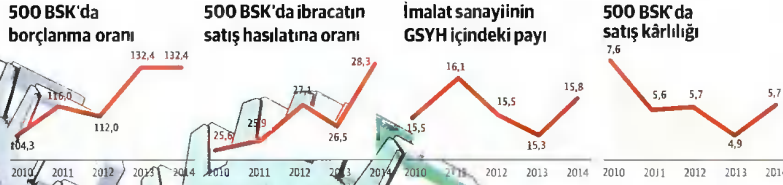
FİRMA	PİYASA DEĞERİ
TÜPRAŞ	16.214.643
FORD OTOSAN	11.930.940
ARÇELİK	9.561.554
ERDEMİR	15.050.000
TOFAŞ	8.575.000
AYGAZ	3.030.000
TOPLAM	605.127.000

lı ihraçlarla sermaye piyasalarıyla tanışan 5 şirkette listedeydi. Bunlarda Ak Gıda, Sarten Ambalaj Merinos Halı, Aynes Gıda, Pakpen Plastik Boru olarak sıralandı.

Borsa İstanbul'un 9 şirketi ilk 500'den düştü

Listeye Borsa İstanbul'dan 80 şirket girdi ama birde geçen yıl listede yer alıp bu yıl sırasını kaybedenler oldu.

Sırasını kaybeden şirketleri saydığımızda ise hisseleri Borsa İstanbul Pa Piyasası'nda işlem gören 9 şirketin liste dışına kaldığı tespit edildi. Bu 9 şirketin ikisi de 2013 yılı verilerinde ilk 100 firma içinde bulunuyordu.

İkinci ligden birinci lige yükselenler

2014	2013*	Kuruluşlar
136	376	Çetinkler Seyiltömer Elektrik Üretim A.Ş.
257	88	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.
298	41	Elvan Gıda San. ve Tic. A.Ş.
323	116	Arslanbirk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İtb. A.Ş.
326	239	Goknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İtib. İhr. Tic. ve San. A.Ş.
336	45	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
364	209	Yavuz Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
365	16	Demir Export A.Ş.
374	132	BTA Havalimanları Yiyecek ve İçecek Hizmetleri A.Ş.
401	110	Türkiye Lokomotif ve Motor San. A.Ş. (TULOMSAS)
404	74	Ede Demir Çelik Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti.
416	105	Farba Otomotiv Aydınlatma ve Plastik Fabrikaları A.Ş.
421	176	Özyılmaz Fındık Tic. ve San. Ltd. Şti.
423	52	Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.
427	9	Enka Snt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.
428	468	Doğtaş Kelebek Mobilya San. ve Tic. A.Ş.
434	101	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.
441	17	İşık Aşpaz Proje Lojistik San. ve Tic. A.Ş.
445	1	Gamatiks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
447	35	Aslan Clemento A.Ş.
466	158	Emta Kablo San. ve Tic. A.Ş.
474	15	Ozon Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. A.Ş.
475	55	Gürsün Tarımsal Ürünler Gıda San. ve Tic. A.Ş.
478	109	Öztiryakiler Madeni Fıyın San. ve Tic. A.Ş.
479	25	Gürsoy Yem Gıda ve Hayvancılık San. Tic. Ltd. Şti.
480	23	Aydınlar Yedek Parça San. ve Tic. A.Ş.
481	2	KİBİSAS Karadeniz İnşaat ve Beton San. ve Tic. A.Ş.
483	314	Alka Sanayi İnşaat ve Ticaret A.Ş.
484	5	Düzy Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
489	18	Ferro Döküm San. ve Tic. A.Ş.
492	42	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Tasımıcılık A.Ş.
496	37	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.
497	19	ATAŞ Yataklık ve Yorgan San. Tic. A.Ş.
499	130	Sunel Ticaret Türk A.Ş.
501	11	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.

Listeye yeni girenler

2014	Firma
18	BŞH E Aletler
26	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.
87	RMK Marine Gemi Yapım
109	OMV Samsung Elektrik Üretim
177	Tadım Gıda Maddeleri
212	Haşçelik Kablo
223	Assan Hanil Otomotiv
255	Reka Bitkisel Yağlar
348	Atinyıldız Tekstil
358	Uzmar Gemi İnş. San.
397	Levoni Kablo ve Teknolojiler
452	Tevepan MDF Levha
487	Sersim Day. Tek. Matl. San.
492	Kozlu Gıda İmalat San.

TÜPRAŞ ihracatta da lider

Türkiye'nin en büyük petrol ihracatı TÜPRAŞ, üretimden satışlarındaki liderliklerini ihracatta da korudu ve zirvesinde yer aldı. Ardından gelen diğer beş şirket toplam 3 milyar 464 milyon dolar ve 3 milyar 20 milyon dolar ile 2014 yılında en fazla ihracatçı ve ihracatçı oldu. En çok ihracatçı olan ise kamu kuruluşundan oluştu. En çok ihracatçı olan ise kamu kuruluşundan oluştu. En çok ihracatçı olan ise kamu kuruluşundan oluştu. En çok ihracatçı olan ise kamu kuruluşundan oluştu.

Bahçıvan: 'Türkiye uzlaşarak iş yapmayı göstermeli'

Bahçıvan, genel seçim sonrası partilerin hükümet kurma sürecine ilişkin görüşlerini değerlendirmede bulundu: "Türkiye uzlaşarak iş yapmayı, farklı fikirleri bir havuz içinde değerlendirmeye varmalı bir üretim çıkararak göstermek zorunda. Türkiye ye ve parti liderlerinin olgunluğuna yakışan süreç tüm sosyal çevreler sabırla izlenmeli. Aynı şekilde tüm kilerlere bu süreçte anlayışla yaklaşılmalı. Sanayi sektöründe yabancı sermaye payı imruluşların sayısındaki azalmanın 4-5 yıla göre yarıları kadar geçen bir noktada görülmeli. Bir göstergeci olduğunu belirtir Bahçıvan, "Tabii olarak beraberliği artırarak, bunun uzanması Türkiye'nin kaliteci büyümesine ve sanayinin kaliteci gelişmesine hiçbir katkı sağlamayacağına düşünüyorum" dedi. Türkiye'de sermaye sahiplerinin çok daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilmeleri gerektiğini Bahçıvan, "Dünya harekâtları kapsamında bir takım koruyucu önlemlerle maktal kadar kuruldaki olumsuzluklardan kaçınılmalı. Bu de Türkiye sanayisinin gelişmesi için finansal yönetim konusunda daha başarılı ve riskler karşı daha dayanıklı olduğunu bir göstergesi ifadelerini kullandı. "İnşaatçı değil, herkesin inşaatçı olmasına karşılık" Erdal Bahçıvan, bir soru üzerine, "Biz inşaatçı değil, herkesin inşaatçı olmasına karşılık" dedi. Bahçıvan, Türkiye'deki sanayinin olumsuz durumunu Türkiye'nin ihracatına olumsuz etkilerinden bahsetti. "Türkiye'deki sanayinin deni borçla çalıştığı gerçeğinin çok sürdükü ve sağlıklı bir tablo olduğuna ilişkin belirtti.

Kârlılıkta Ereğli Demir Çelik zirvede

Araştırmada 2013 yılında en fazla kar eden kuruluşlar sıralanmasında 2013 yılında göre önemli değişiklikler yaşandı. 2013'te en fazla kar eden kuruluş 1 milyar 890 milyon lirak dönem karı ile Ereğli Demir Çelik olurken, ikinci sırada 1 milyar 145 milyon lira ile İskenderun Demir ve Çelik yer aldı. Üçüncü sırada Etil Maden İşletmeleri, dördüncü sırada Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, beşinci sırada ise Mercedes Bursa Türk A.Ş. yer aldı. Araştırmada en fazla kar eden ilk iki şirket değişti. Ereğli Demir ve Çelik ile İskenderun Demir Çelik, 2014 yılında birinci ve ikinci sıraya yükselme başarısı gösterirken, Etil Maden İşletmeleri bir basamak öste çıktı. 2013 yılında en fazla kar eden ilk 10 kuruluşun 6'nı, 2014 yılında da en fazla kar eden ilk 10 kuruluşun 10'ünü kapattı. Araştırmada en fazla kar eden kuruluşlar arasında üçüncü ve dördüncü sırada yer aldı.

ISO Başkanı Erdal Bahçıvan (ortada), "Türkiye'nin SDO Büyük Sanayi Kuruluşu - 2014" raporunu ISO başkan yardımcılar Adnan Dalgacı ve İrfan Ozhamarası ile birlikte açıkladı.

Faizo yüzde 31 artışla 8.1 milyar dolar gitti

Raporda, en Büyük 500 kuruluşun gelirlerinin Büyük kısmının faiz gelirlerine aktarıldığı görüldü. İlk 500'ün 2014 yılında ödediği faizlerin bir önceki yıla göre yüzde 31,2 oranında artarak 8.1 milyar TL'ye yükseldiği görüldü. Özel kuruluşların ödediği faizler yüzde 28,4 artarken, kamu kuruluşlarının ödedikleri faizler yüzde 162,3 arttı.

Eu hızlı hüyüyeulerdeu Hastavuh'uu sırrı yatırım kararı

Listede hızlı çıkış gösteren şirketler arasında ilk sıradaki özel şirket Hastavuh... Hastavuh, geçen yıl ISO... listesinde 88'inci sırada olan, bu yıl birinci listeye çıktı. Şirket, bu yıl... 257'nci sıraya yükseldi. Hastavuh Yatırım Kurulu Üyesi Mülkiat Sezar, bu başarının en Büyük sebebi'nin otan doğru yatırım kararı ile be yaz et sektörüne girmeye borçlu olduklarını söyledi. Sezar, "Bu, önceden planlanıy ve yapılmaz gereken bir ataktı. Daha evvel daimi olarak Hastavuh'ta birde geçen işletmelerden biriydik. Buna ilave olarak gerçekleştirdiğimiz yatırımla, işletmemizi daha entegrte bir yapıya kavuşturduk ve be yaz et sektörüne girdik. Büyük adımla böyle attık. Gelacak yıllar için de 100'ü aralarda bir hedef düşünülüyor. Şirketimiz ileriye dönük daha da başarılı görüne hep beraber inşa atacağız" dedi. Sezar, cirodan yüzde karlık nakdül büyüyen bir işletme olması istediklerini sözlerine ekledi.

Faiz gideri, devlerin 'kâr' ortağı oldu!

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun satışlarındaki artış, enflasyonun gerisinde kaldı. Faaliyet kârı bir önceki yıla göre yüzde 16 gerileyen büyük sanayi devleri, bu kârın yüzde 52.5'ini de finansman giderlerine harcadı

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının 2014 yılı sonuçlarını açıkladı. Üretimden satışlara göre, 37 milyar 501.8 milyon lira ile listenin ilk sırasında bu yıl da Tüpraş yer aldı. İkinci sırayı 10.5 milyar lira ile yine Ford Otomotiv alırken, üçüncü sıraya 8.8 milyar liralık üretimden satışlar

büyüklüğü ile Oyak-Renault yerleşti. 2014'te 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun net satışları toplamı yüzde 3.9, dönem kar/zararı yüzde 22.4 artarken, ihracatı yüzde 3.1 geriledi. Kârdaki artış, ağırlıkla kambiyo gelirleri başta olmak üzere diğer faaliyet gelirlerinden oluşurken, esas faaliyet kârları yüzde 16 geriledi. /16-17

"Sanayicimiz finansman baskısına yenildi"

500 BSK sonuçlarını değerlendiren **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, sanayinin son 15 yıldır ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme sürecinin "istikrarlı" şekilde devam ettiği görüşünü dile getirdi. Bahçivan, Türkiye ekonomisinin son yıllarda giderek ağırlaşan büyüme-cari açık ikilemini yaşadığını, bunun da ekonomiye finansal gel-gitler olarak yansıtıldığını vurguladı. Bu dönemde sanayicinin karlılığını korumakta zorlandığına işaret eden Bahçivan "Açıkça söylemek gerekirse, sanayicimiz kur baskısı ve faizler nedeniyle finansman baskısına yenilmiş gözüküyor" dedi. Bahçivan, bu gidişin tersine çevrilmesinin zorunlu olduğunu vurguladı. **17**

Temel göstergelerdeki değişimler (%)

	2013			2014		
	500 BSK	487 ÖK	13 KK	500 BSK	489 ÖK	11 KK
Üretimden satışlar (Net)	8,3	8,1	11,0	10,0	11,1	+8,6
Net Satışlar	7,4	7,1	13,6	3,9	4,7	-10,8
Ihracat (\$)	-0,7	-0,7	2,1	-3,1	-3,2	5,0
Dönem Kârı (VÖ)	2,8	-4,3	47,3	16,4	36,0	-63,2
Dönem Zararı	103,7	147,2	7,5	-7,7	-41,9	166,2
Dönem Kâr ve Zarar Top. (VÖ)	-8,5	-17,6	59,1	22,4	56,5	-108,9
Toplam Borçlar	25,4	26,8	1,8	7,8	6,4	38,0
Kısa Vadeli Borçlar	22,5	23,6	4,7	3,2	3,7	+7,1
Uzun Vadeli Borçlar	30,9	32,6	-5,6	15,8	11,0	165,5
Özkaynak	6,1	8,2	-1,8	7,8	11,3	-6,6
Aktif Toplamı	16,3	18,9	-1,0	7,8	8,3	3,7
Duran Varlıklar	15,6	18,1	-2,0	13,1	9,6	43,6
Ödenen Faizler	32,7	34,5	-18,9	31,2	28,4	162,3
Net Katma Değer (Faktör fiy.)	9,6	10,0	7,4	6,5	16,0	-65,8

ÜRETİMDEN SATIŞLAR (Milyon TL)

1 TUPRAŞ	37.501,8
2 Ford Otomotiv	10.539,3
3 Oyak-Renault	8.777,5
4 Arçelik	8.520,7
5 EÜAŞ	6.707,4
6 İçdaş	6.350,3
7 İSDEMİR	6.245,2
8 ERDEMİR	6.114,2
9 TOFAŞ	6.000,7
10 Aygaz	5.692,2

İHRACAT (Milyon \$)

1 TUPRAŞ	3.724,7
2 Ford Otomotiv	3.464,6
3 Oyak-Renault	3.020,4
4 Arçelik	2.220,6
5 TOFAŞ	1.983,6
6 Toyota	1.599,4
7 Adı açıklanmadı	-
8 Bosch	1.136,7
9 BSH	879,3
10 Eti Maden	848,7

DÖNEM KÂRI (Vergi Öncesi) (Milyon TL)

1 ERDEMİR	1.810,4
2 İSDEMİR	1.145,9
3 Eti Maden	1.032,9
4 TPAO	839,4
5 Mercedes-Benz Türk	752,5
6 Adı açıklanmadı	-
7 Adı açıklanmadı	-
8 Koza Altın	569,9
9 Adı açıklanmadı	-
10 TOFAŞ	527,3

RAPORDAN ÇARPICI SONUÇLAR

► 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun net satışları 2014'te yüzde 3.9 artışla, yüzde 8.2'lik TÜFE, yüzde 6.4'lük Yİ-ÜFE artışının altında kaldı.

► Türkiye'nin ihracatı yüzde 3.8 artarken, 500 BSK'nın ihracatı yüzde 3.1 geriledi
► 2013'te 36.4 milyar lira olan faaliyet kârı 2014'te 30.5 milyar liraya düştü.
► Toplam karlar yüzde 22.4 arttı.
► Zarar eden şirket sayısı azaldı.

► Faaliyet kârının yüzde 52.51 (16 milyar lira) finansman gideri olarak harcadı
► Ağırlıkla yatırımları ifade eden duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 50'den yüzde 46'ya geriledi.

DEVLER LİSTESİNE BORSADAN 80 ŞİRKET GİRDİ/07

► HER 5 DEVİN 3'Ü ANADOLU'DAN/18
► 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞUNUN İL İL HARİTASI/18

DAĞITIMINA BAŞLANDI

500 BÜYÜĞÜN TEMEL GÖSTERGELERİ

Milyon TL	2012		2013		2014		Yıllık fark (%)	
	Milyon TL	Pay (%)	Milyon TL	Pay (%)	Milyon TL	Pay (%)	2013/2012	2014/2013
Net satışlar	423.621	100	454.991	100	472.548	100	7.4	3.9
Faaliyet kârı	25.312	6.0	36.435	8.0	30.457	6.4	43.9	-16.4
Finansman gid.	8.624	2.0	19.185	4.2	15.989	3.4	122.5	-16.7
Dönem kârı	24.193	5.7	22.137	4.9	27.097	5.7	-8.5	22.4

Kaynak: İSO

Bir yıl satıştan bir yıl kurdan kâr yazdık 3. yol yok maalesef

İSO tarafından açıklanan 2014 yılının 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çarpıcı sonuçlar ortaya koydu.

■ Ekonominin yüzde 2.9 büyüdüğü bir yılda 500 Büyük'ün net satışları yüzde 3.9 arttı.

■ Satışların ivme kaybetmesine paralel faaliyet kârı 6 milyar lira kadar azaldı ve yüzde 16.4 düştü.

■ Finansman giderleri de, genelde TL'nin değerlenmesinin sonucu olarak kambiyo kârlarındaki artıştan dolayı yüzde 16.7 küçüldü, 19.2 milyar liradan 16 milyar liraya indi.

■ Bütün bunların sonucu olarak net dönem kârında ise 4 milyar lira veya yüzde 22.4 artış meydana geldi

■ Doğal olarak da 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun özkaynak kârlılığı yüzde 12.3'ten yüzde 14'e yükseldi. Bu oran sanayinin uzun dönemli kârlılık oranlarıyla uyumlu.

■ Böylece sanayi kesimi **vasat bir yılı finansman yapısından kaynaklanan avantajı nedeniyle kârlı kapattı.**

■ **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**'ın belirttiği gibi, esas faaliyetinden kâr elde edememenin sürdürülebilir yanı yok ve tam olarak sanayiye finansal piyasaların dalgalanına terk ediyor. **2013 yılında kurdan ve faizlerin yükselmesinden zarar yazan sanayi geçen yıl**

Abdurrahman YILDIRIM

ayildirim@htgazete.com.tr

bu iki enstrümanda yaşanan düzelmelerin sonucunda kısmi bir kâr yazdı. Dolayısıyla 2014 yılında elde edilen kârları 2013 yılının bir düzeltmesi olarak görmek gerekiyor.

■ 2014 yılı sanayinin borçlarını azaltmak veya büyütme için tam bir bekleme yılı oldu. Zaten kaynak yapısında borçların

oranı yüzde 57, özkaynakların oranı yüzde 43. Burada bir değişme yok.

Esas olarak 500 Büyük'ün satışlarını yeterince artıramaması, yeterince kâr üretememesi özkaynaklarını güçlendirmeyi de güçleştiriyor. Zaten borç ve özkaynak yapısı 2011 yılından itibaren bozuldu. Ondan önceki yıllarda özkaynakların toplam kaynaklara oranı yüzde 49-54.5 arasında değişiyordu. Büyümenin ortalama olarak yüzde 6.9 olduğu yılların ardından yüzde 3.1'e inmesiyle şirketlerin özkaynak yapısındaki bozulma çakışıyor.

■ Sanayinin bu yıl yükselen kurlardan dolayı kambiyo kârı da, düşen ihracattan ve ılımlı büyüyen iç pazardan dolayı esas faaliyet kârı da elde etmesi de zor görünüyor. Bu konuda keşfedilmiş üçüncü yol da yok, maalesef.

SONUÇ: "İnsanın başı ağrırsa tüm vücudu ağrır."
Latince atasözü

2013'TE KUR ÇARPMIŞTI
ISO 500 şirketleri 2013 yılında oldukça kötü bir dönem geçirmiş ve sanayinin çarkları kur ve faize takılmıştı. Bir yıl sonra ise sanayiçi çarpan kur, bu kez gelirlerini ve kârını artıran kaleme oldu.

500 ISO FAALİYET DIŞI GELİRLERİ 13.6 MİLYAR TL

YATIRIMI KURA YAPMIŞ

1993 YILINDAN BU YANA TÜPRAŞ BİRİNCİ SIRADA YER ALIYOR

Sıra No:	2014	2013	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar (Net) (Milyon TL)
1	1	1	TÜPRAŞ	37.501
2	2	2	Ford Otomotiv	10.539
3	4	3	Oyak-Renault Oto.	8.777
4	5	4	Arçelik	8.520
5	3	5	EÜAŞ	6.907
6	7	6	İçdaş	6.350
7	9	7	İSDEMİR	6.245
8	8	8	ERDEMİR	6.114
9	6	6	TOFAŞ	6.000
10	10	10	Aygaz	5.692
11	11	11	Çolakoğlu Metalurji	4.780
12	14	12	Mercedes-Benz Türk	4.771
13	25	15	Hyundai Assan	4.626
14	15	14	Vestel Elektronik	4.309
15	12	13	Toyota Otomotiv	4.194
16	13	12	PETKİM	3.671
17	16	17	Unilever San.	3.391
18	-	18	BŞH Ev Aletleri	3.273
19	18	19	Türkiye Şeker Fab.	3.085
20	17	20	Toşçelik	2.603
21	20	21	Milangaz	2.597
22	30	22	Bosch San.	2.582
23	19	23	Er-Bakır	2.512
24	34	24	Türk Traktör	2.488
25	21	25	TPAO	2.482
26	-	26	Istanbul Altın Rafi.	2.462
27	22	27	İpragaz	2.457
28	23	28	Kroman Çelik	2.353
29	24	29	Sarkuysan	2.290
30	27	30	Vestel Beyaz Eşya	2.281
31	32	31	Eti Gıda	2.278
32	37	32	KARDEMİR	2.170
33	35	33	Açelsan	2.141
34	28	34	Borçelik	2.140
35	38	35	AKSA Akrilik	2.066
36	36	36	Philisa Philip Morris	2.062
37	31	37	Coca-Cola İçecek	2.042
38	55	38	Oltan Gıda	2.037
39	33	39	Ak Gıda	2.036
40	39	40	Konya Şeker	1.998
41	42	41	Eti Maden	1.974
42	43	42	Yıldız Entegre	1.953
43	-	43	-	-
44	49	44	Çay İşletmeleri	1.901
45	46	45	Kastamonu Entegre	1.854
46	44	46	Banvit	1.846
47	45	47	Yolbulan	1.832
48	40	48	Diler Demir	1.808
49	41	49	İzmir Demir	1.734
50	74	50	TUSAŞ	1.726

2013'te 'kur ve faize' yenik düşen ISO 500, 2014'te bu kez 'kurdan' kârı çıktı. Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin faaliyeti dışı gelirleri 7.5 milyar liradan 13.6 milyara yükselirken bu rakamın kârdaki payı % 50'ye ulaştı

İstanbul Sanayi Odası 2014 sonuçlarına dayalı Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu araştırması ISO 500'ün açıkladı. Birinci, 1993'ten bu yana olduğu üzere 37.5 milyar liralık üretimden satışlarla TÜPRAŞ oldu. İlk 10'da geçen yıla göre bir değişim yaşanmadı. Sadece EÜAŞ, üçüncülüğün beşinciliğe, TOFAŞ ise altıncı sıradan dokuzuncu sıraya geriledi.

Seçkin ÜREY
0212-313 68 55

İstanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı sonuçlara göre, ISO 500'ün faaliyeti dışı gelirleri 7.5 milyar liradan 13.6 milyara yükselirken bu rakamın kârdaki payı % 50'ye ulaştı. 2014'te net 1 puanlık kâmbiyo kârı oldu. Net kâmbiyo kârı 2013'te 0.2 puan düzeyindeydi.

Borçlar yerinde saydı büyüme ara verildi

Döviz kuru sayesinde ISO 500 şirketlerinin dönem kârlarındaki artış ve finansman giderlerindeki düşüş borçlanmanın 2013'e göre değişmesini sağladı. Şirketler özkaynak artışı için iç kaynak sağladı. Özkaynaklar yüzde 7.8 artarak 193.9 milyar lira oldu. 2013'te yüzde 25.8 artan toplam borçları 2014'te sadece yüzde 7.8 oranında artış gösterdi.

Yıl	Borç/Özkaynak Oranı (%)	Borçun aktifler içinde oranı (%)
2014	132.4	57.0
2013	132.4	57.0
2012	112.0	52.8
2011	116.0	53.7
2010	104.3	51.0

Kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı yüzde 46.1'den yüzde 42.9'a düştü. Bu dönemde ilk 500'ün toplam satışlarının bir önceki yıla göre sadece yüzde 3.9 artması da borçlar yerinde sayarken büyüme ara verildiği ortaya koydu. Borçların aktifler içindeki oranı da değişmeyen başka bir veri oldu. Oran yüzde 57'de sabitlendi. 2010'da yüzde 69 olan oran, 2014'te yüzde 60.7'ye kadar geriledi.

Türkiye'nin ihracatı artarken devlerde kan kaybı yaşandı

İHRACATTA DA TÜPRAŞ LİDER

Şirket	İhracat (Milyon \$)
1- TÜPRAŞ	3.724
2- Ford Oto.	3.464
3- Oyak Renault	3.020
4- Arçelik	2.220
5- TOFAŞ	1.983
6- Toyota Oto.	1.599
7- -	-
8- BOSCH	1.136
9- BSH	879
10- Eti Maden	848

Türkiye'nin 2014 yılında ihracatı tüm olumsuzluklara rağmen artarak toplam 157.6 milyar dolar olarak gerçekleşirken ISO 500'ün ihracat rakamı 2013 yılında 63.2 milyar dolar iken, 2014'te 61.3 milyar dolara geriledi. İhracatta lider 3.7 milyar dolarlı TÜPRAŞ olurken, onu 3.4 milyar dolar ile bir diğer Koç Grubu şirketi Ford Otomotiv izledi. İlk 10 kuruluşun Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı ise yüzde 13 olarak gerçekleşti.

ÇİNER GRUBU 3 ŞİRKETLE LİSTEDE

Çiner Grubu'nun üç iştiraki bu yıl da ISO 500'de yer aldı. Eti Soda 180., Park Termik 243. ve Park Elektrik 477. sıradan sıralamaya girdi. Şirketlerin üretimden satışları toplamı 1.1 milyar lirayı aştı.

Kamu şirketleri maaş ve faiz için çalışmışlar

ISO 500'deki kamu kuruluşları performansını daha iyi gösteremedi. Başlıca nedeni oldu. Toplam satışları yüzde 10.8 kayıpla 21.3 milyar, net zararları yüzde 108 artışla 405.4 milyon liraya çıktı. Katma değer açısından bakıldığında kamu kuruluşlarının ödedikleri maaşların payı yüzde 61'den yüzde 183'e, ödedikleri faiz payı yüzde 2.1'den yüzde 15'e ulaştı. Zararın katma değer üzerindeki payı yüzde 99 negatif etkisi gerçekleşti.

BÜYÜME % 2'DE KALIR

"Şu andaki gelişti Türkiye'nin 2015'te yüzde 2'ler noktasında bir büyümeyle geçireceği yönünde" diyen Bahçivan, sanayinin payının son yılların en düşük rakamlarından biri olduğunu işaret etti.

Döviz pozisyonunu daha iyi yönetiyoruz

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2014 sonuçlarını açıklayan İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'de sanayicilerin geçmişe nazaran döviz pozisyonlarını çok daha sağlıklı bir şekilde değerlendirdiklerini söyledi.

Bahçivan, "Döviz hareketleri karşısında bir takım koruyucu yöntemlerle eskisi kadar kurlardaki olumsuzluklardan asım derecede negatif etkilenmedikleri yaptığımız değerlendirmelerde ortaya çıkıyor. Bu da Türkiye sanayisinin geçmişe göre finansal yönetim konusunda daha başarılı ve risklere karşı daha duyarlı olduğunu bir göstergesi" ifadelerini kullandı.

FAALİYET KÂRLILIĞI GERİLYOR

Bahçivan, faaliyeti dışı kârdaki artışa karşın, faaliyeti dışı kârdaki gerilemenin sürdürüldüğüne de işaret ederek, "Sanayicilerimiz esas faaliyetlerinden fedakârlık etmek zorunda kalmış olsalar bile 2014 yılı başarılı bir şekilde kapattı. Bunda kâmbiyo pozisyonları olumlu katkı yaptı" dedi.

Bahçivan, "Sanayiçi olarak inşaatta karşı değiliz ama sanayiçi bırakıp inşaata yönelmemeli bizi endişelendiriyor" dedi.

KOÇ, TAV VE ASSAN'IN KÜÇÜK ŞİRKETİ İLK 500'DE

Rahmi Koç
Koç Holding
Onursal Başkanı

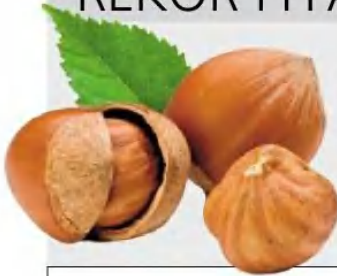
RMK 5 yıl sonra 1 milyarla döndü

ISO 500'e bu yıl 52 yeni şirket girerken büyük grupların iştiraklerinin yaptığı çıkışlar dikkat çekti. Koç Grubu'nun tersanecilik şirketi RMK Marine, 1 milyara yaklaşan 984.4 milyon liralık toplam satışlarıyla en son 2009'da yer aldığı sıralamaya bu kez 87. sıradan döndü. RMK Marine dışında **ISO 500'**de üç tersane daha yer aldı. Ancak üçünün toplam satışları 767.2 milyon lira düzeyinde kaldı. 2014, RMK Marine'nin inşasını

tamamladığı gemiler bakımından en yoğun yılları arasında yer aldı. Koç Grubu'na 1997'de geçen şirket, üç sahil güvenlik arama kurtarma gemisi, iki asfalt tankerini tamamladı. Asfalt tankerleri sınıflarında dünyanın en büyükleri olarak kayda geçti. Şirket dokuz adet botun da inşasına başladı. **ISO 500'**de Koç Grubu'nun toplam 9 şirketi yer aldı. RMK Marine'nin yanı sıra sıralamada en son 2012'de bulunan Demir Export, bu yıl 365. sırada geri giren bir diğer Koç Grubu şirketi oldu.

REKOR FİYAT SIRALAMADA FINDIĞI YÜKSELTİ

Fındıkta 2014'ün iki önemli gelişmeye sahne olması **ISO 500'**de de etkisini gösterdi. Nutella'nın sahibi Ferrero'nun Oltan Gıda'yı alması ve ürünlerdeki rekorluk düşüklüğü nedeniyle yükselen fiyatlar satışlara yansdı. 2013 satışı 1.3 milyar lira olan Oltan Gıda, rakamı 2 milyar liraya çıkararak

55'ten 38. sıraya çıktı. Oltan Fındık ise satışlarını 496 milyon liradan 1 milyar liraya yükselterek 172'den 80. sıraya yükseldi. Durak Fındık, 200 milyon lira artan satışla 204'ten 155. sıraya yükseldi. 2011'den bu yana **ISO 500'**de olmayan Özyılmaz Fındık ve Gürsoy Tarım ise tekrar girdi.

HAVALİMANI DIŞINA AÇILMAK BTA'YI DÉVLER LİĞİNE TAŞIDI

TAV'ın işlettiği havalimanlarında yiyecek içecek hizmetleri veren BTA, **ISO İkinci 500'**den **ISO 500'**e çıktı. Sıralamaya 374. sıradan giren şirketin toplam satışları 291.4 milyon lira oldu. BTA, geçtiğimiz yıl havalimanları dışında faaliyetlere yoğun biçimde yöneldi. İDO iskelelerindeki yiyecek içecek alanlarının işletmesini yürüten şirket, 2014'te Gıda 360 isimli bir iştirak kurarak otel, kafe ve restoranlara yönelik dağıtım işine girdi. Gıda 360, 2014'ü 165 milyon liralık ciroyla kapadı. BTA cirosu içinde havalimanı dışı gelirlerin payını artırmayı uzun vadeli hedef olarak belirlemişti.

TAV CEO'su
Sani Şener

THY'NİN KOLTUKTAKİ ORTAĞI ASSAN HANİL 223. SIRADAN GİRDİ

Kibar Holding'in 2012'de THY ile uçak koltuğu üretimi amacıyla ortak şirket kuran iştiraki Assan Hanil, ilk kez 223. sıradan **ISO 500'**de yerini aldı. Şirketin toplam satışları 488.2 milyon lira olarak gerçekleşti. 1997'de Kibar Holding'in amiral gemisi Hyundai Assan'a yan sanayi üretimi yapması için kurulan Assan Hanil, ilk kez 2005'te holding dışına hizmet vermeye başladı. THY ile ortaklığında 10 bin koltuk üretim kapasitesi bulunan şirket, Ford Otosan, Honda ve Isuzu için de üretim yapıyor.

Kibar Yönetim
Kuruu Başkanı
Ali Kibar

DeFacto
474. sırada

DeFacto mağazalar zinciri ile büyüyen Ozon Tekstil, bu yıl **ISO 500'**e 226 milyon liralık üretimden satışlarla 474. sıradan girdi.

ŞİŞİ
BÜYÜ
TENE
LER

Türkiye'nin 500 büyük sanayi şirketinin esas faaliyet kârı yüzde 16.4 düştü

Kârsız DEVLER

TÜPRAŞ'ın zirveyi bırakmadığı ISO 500 Büyük araştırması çarpıcı sonuçlar ortaya koydu. 2014'te 473 milyar TL satış gerçekleştiren 500 Büyük'ün özkaynak/borç oranı yüzde 132.4 olurken, esas faaliyet kârında yüzde 16.4'lük düşüş gerçekleşti. Şirketlerin toplam kârı ise kur artışından dolayı yüzde 22 artarak 27 milyar TL'ye çıktı.

Hülya GÜLER

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (ISO) 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2014 sonuçları açıklandı. Buna göre TÜPRAŞ her yıl olduğu gibi bu yıl da 37.5 milyar TL'lik cirosuyla Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olarak zirveyi bırakmadı. Ford Otomotiv 10.5 milyar TL'lik satış ile ikinci ve Oyak Renault da 8.7 milyar TL'lik satışla üçüncü büyük sanayi kuruluşu oldu. Bu yıl ISO 500 Büyük'teki şirketlerin toplam satışları geçen yıla göre yüzde 3.9'luk bir artışla 473 milyar TL'ye çıktı. Ancak bu büyüme yüzde 8.2'lik enflasyonun altında kaldı. 500 Büyük'ün borçluluk açısından genel görünümünde ise ciddi bir değişiklik olmadı. 500 Büyük'ün özkaynak/borç oranı yine yüzde 70 olan dünya standardının çok üstünde gerçekleşerek yüzde 132.4 oldu.

FAALİYET KÂRI DÜŞTÜ

Şirketlerin esas faaliyet yani sanayi üretiminden elde ettikleri kârda yüzde 16.4'lük bir düşüş gerçekleşti. Esas faaliyet kârının yarısından fazlasını finansman gideri olarak kullanmak durumunda

kalan şirketlerin bir kısmı ise kurdaki hareketlilikten olumlu etkilendi. 2013'te faaliyet kârını yüzde 8'e çıkararak 500 büyük sanayi şirketinin 2014 yılındaki faaliyet kâr oranı yüzde 6.4'e geriledi. Yani şirketlerin 2013 yılında 36.5 milyar TL olan faaliyet kârı, 2014 yılında 30 milyar TL'ye düştü. Ancak 2014'te sanayicilerin esas faaliyet kârı azalsa da, yine de yıl kârlılıkla başarılı bir şekilde kapatıldıkları görülüyor. 2013'te 22 milyar TL olarak gerçekleşen 500 Büyük'ün kârlılığı, 2014'te yüzde 22'lik artışla 27 milyar TL oldu.

FAİZ VE KURA YENİLDİ

Bunda kurdaki hareketlilik ve konjktürel faktörlerin etkisiyle bazı şirketlerin kur pozisyonlarının olumlu katkısı oldu. Ancak 2013'te 36.5 milyar TL faaliyet kârından 19 milyar TL'sini finansman gideri olarak kaybeden şirketler, 2014'te de 30 milyar TL'lik esas faaliyet kârının 15.9 milyar TL'sini finansman gideri olarak kaybetti. Araştırmanın sonuçlarını açıklayan ISO Başkanı Erdal Bahçivan da, sanayicinin esas faaliyetinden daha çok konjktürel gelişmelerle boğuşurken, ağır bir finansman yükünü omuzlamak zorunda kaldığına dikkat çekti.

En yüksek katma değer TÜPRAŞ'tan

TÜPRAŞ yarattığı 20 milyar TL'yi aşkın brüt katma değer ile en yüksek katma değer yaratan şirket olurken, ikinci sırada adının açıklanmasını istemeyen bir şirket yer aldı. Bu listede 3'üncülüğü ise 6.6 milyar TL'lik katma değer yaratan JTI üstlendi. TÜPRAŞ tek başına 500

kuruluşun yarattığı toplam katma değerinin 2013'te yüzde 17.3'ünü, 2014'te de yüzde 15.3'ünü oluşturdu. TÜPRAŞ ayrıca 3.7 milyar TL ile en fazla ihracat yapan şirket olurken bunu, 3.4 milyar TL ile Ford Otomotiv ve 3 milyar TL ile Oyak Renault izledi.

Sanayisiz büyüme olmaz

İMALAT sanayinin geçen yılki yüzde 2.9'luk büyüme yüzde 3.7'lik büyüme ile katkı sağladığını söyleyen Erdal Bahçivan şu değerlendirmeyi yaptı: "ISO 500 Büyük araştırması sanayinin ülke ekonomisi içindeki payının artmasını gerektiriyor. Bu araştırmanın en önemli 3 başlığını şöyle sıralayabiliriz: sanayi şirketlerimizin artık teknoloji ve katma değere daha çok yönelmeleri gerektiği, finansman yönetiminin en az üretim kadar önem kazandığı ve en önemlisi de sanayisiz bir büyümenin sürdürülemez olduğu."

En kârlı ERDEMİR

EN kârlı şirket sıralamasında ise Ereğli Demir Çelik (ERDEMİR) 1.8 milyar TL ile birinci oldu. İskenderun Demir Çelik 1.1 milyar TL ile ikinci ve Eti Maden de 1 milyar TL ile üçüncü oldu. En kârlı özel şirketler sıralamasında ise, Mercedes Benz 752 milyon TL'lik kâr ile ERDEMİR ve İskenderun Demir Çelik'in ardından üçüncü oldu.

Hürriyet yine lider

HÜRRIYET Gazetecilik ve Matbaacılık 512.1 milyon TL'lik cirosu ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması sektöründe en büyük sanayi kuruluşu oldu. Hürriyet 500 Büyük listesinde 189'uncu sırada yer alarak liderliğini korurken, aynı sektörden Feza Gazetecilik 410 ve Umur Basım Sanayi de 440'inci oldu.

İstihdamı % 5.3 arttı

500 Büyük, 2013 yılında 550 bin olan istihdamını yüzde 5.3'lük artışla 580 bine çıkardı.

Yabancı şirket sayısı düştü

YABANCI sermayeli şirket sayısındaki düşüş bu yıl da devam etti. 2013'te 137 olan yabancı sermayeli şirketlerin sayısı geçen yıl 126'ya geriledi. Ancak yabancı sermayeli şirketlerin üretimden satışlar içindeki payı 2013'e göre yüzde 1.1 puan artarak yüzde 29.6 oldu.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 100 SANAYİ KURULUŞU

2014	2013	KURULUŞ	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET MİLYON TL)
1	1	TÜPRAŞ	37.501
2	2	Ford Otomotiv	10.539
3	4	Oyak-Renault	8.777
4	5	Arçelik	8.520
5	3	EÜAŞ	6.707
6	7	İçdaş Çelik	6.350
7	9	İskenderun Demir Çelik	6.245
8	8	Ereğli Demir Çelik	6.114
9	6	TOFAŞ	6.000
10	10	Aygaz	5.692
11	11	Çolakoğlu Metalurji	4.780
12	14	Mercedes-Benz Türk	4.771
13	25	Hyundai Assan	4.626
14	15	Vestel Elektronik	4.309
15	12	Toyota Otomotiv	4.194
16	13	PETKİM	3.671
17	16	Unilever	3.391
18	-	BŞH Ev Aletleri	3.273
19	18	Türkiye Şeker Fabrikaları	3.085
20	17	Toşçelik	2.603
21	20	Milangaz	2.597
22	30	Bosch	2.582
23	19	Er-Bakır Elektrolitik	2.512
24	34	Türk Traktör	2.488
25	21	TPAO	2.482
26	-	İstanbul Altın Rafinerisi	2.462
27	22	İpragaz	2.457
28	23	Kroman Çelik	2.353
29	24	Sarkuysan	2.290
30	27	Vestel	2.281
31	32	Eti Gıda	2.278
32	37	KARDEMİR	2.170
33	35	Aselsan	2.141
34	28	Borçelik	2.140
35	38	AKSA Akriklik	2.066
36	36	Philisa	2.062
37	31	Coca-Cola İçecek	2.042
38	55	Oltan Gıda	2.037
39	33	Ak Gıda	2.036
40	39	Konya Seker	1.998
41	42	Eti Maden	1.974
42	43	Yıldız Entegre	1.953
43	-	-	-
44	49	Çay İşletmeleri	1.901
45	46	Kastamonu Entegre Ağaç	1.854
46	44	Banvit	1.846
47	45	Yolbulan Baştuğ Metalurji	1.832
48	40	Diler Demir Çelik	1.808
49	41	İzmir Demir Çelik	1.734
50	74	TUSAŞ	1.726
51	51	SÜTAAŞ	1.720
52	48	Eren Enerji	1.702
53	53	Enerjisa	1.628
54	52	Abaloğlu Yem	1.597
55	56	Aslan Alüminyum	1.592
56	62	Hayat Kimya	1.560
57	54	BRISA	1.536
58	50	Sanko Tekstil	1.524
59	60	Yücel Boru	1.486
60	29	Nadir Metal	1.483
61	57	Toros Tarm	1.412
62	61	Akçansa	1.359
63	59	MMK Metalurji	1.328
64	58	Borusan Mannesmann	1.313
65	64	Yazıcı Demir Çelik	1.278
66	66	Sasa Polyester Sanayi	1.236
67	72	Soda Sanayi	1.220
68	65	HES Haçlar Elektrik	1.206
69	75	C.P. Standart Gıda	1.199
70	67	Türk Pirelli	1.163
71	63	Tüpraş Metal	1.149
72	112	İçdaş Elektrik	1.145
73	71	Aksa Enerji	1.139
74	78	Ülker Bisküvi	1.131
75	86	Şenpiliç	1.107
76	70	Kaptan Demir Çelik	1.057
77	79	Keskinoğlu	1.050
78	81	Ülker Çikolata	1.048
79	85	Gülşan	1.045
80	172	Oltan Fındık	1.038
81	80	Tezcan Galvaniz	1.000
82	84	Anadololu Efes	992
83	69	Delphi	990.0
84	87	Çimsa	983.1
85	76	Nursan Metalurji	980.2
86	115	Yeşilyurt Demir Çelik	976.0
87	-	RMK Marine	965.9
88	47	Otokar Otomotiv	956.1
89	104	JTI Tütün Ürünleri	952.6
90	102	Naksan Plastik	947.0
91	89	BEYPI	944.8
92	88	Paşabahçe	934.0
93	97	Trakya Cam	926.9
94	96	Pınar Süt	926.7
95	90	Goodyear	909.1
96	116	Namet Gıda	893.9
97	101	Kayseri Şeker	888.7
98	91	Küçükbaş Yağ	888.5
99	82	Koza Altın	887.1
100	111	Bosch Termoteknik	886.8

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK ŞİRKETİNİN 108'İ GIDA SEKTÖRÜNDEN

Fındık Gücü

ISO 500 listesine bu yıl 108 gıda şirketi girerken, 5'ten 9'a yükselen fındık sanayicisi sayısı dikkat çekti. Yüksek kilogram fiyatından dolayı listede üst sıralara çıktıklarını ifade eden sektör temsilcileri, "Sektör geçici bir yükseliş yaşıyor. Fındığın kilogram fiyatları düşüncü liste eski haline döner" dedi.

Burak COŞAN

STANBUL Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan

500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda gıda şirketleri arasında en dikkat çekici yükseliş fındık sanayicilerinden geldi. 2014 yılında 9 fındık sanayicisi listede yer alırken, 2013'te bu rakam 5 firma ile sınırlı kalmıştı. Geçen yıl fındık rekoltesinin dondan dolayı düşmesinin ardından fındık fiyatları üreticide 21 liraya kadar yükselmişti. Düşen rekolte sonrası yurtdışından gelen fındık talebinin bir azalma olmayınca ihracatta fındığın kilogramı 8 dolardan 14 dolara fırladı. Üretilen fındık miktandan düşüncüde ihracatta rekor kırılmıştı.

2013'te 1.7 milyar dolarlık ihracat yapan fındık sektörünün, 2014'te 150 bin tonluk kayba rağmen 2.3 milyar dolarlık ihracat

gerçekleştirdiğini ifade eden İstanbul Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İFMİB) Başkanı Ali Haydar Gören, Türkiye'de üretilen fındığın yüzde 90'ı yurtdışına ihraç edildiğini söyledi. Fındık sanayicisinin üretim düşüklüğünden kaynaklı fiyat artışından dolayı tarihin en büyük cıralarını elde ettiğini söyleyen Gören, "Bu sene fındık rekoltesi biraz daha iyi gelecek beklentisiyle fiyatlar fındığın kilogram fiyatı 14-15 liraya kadar geriledi. Bu sene ISO 500'de yer alan birçok fındık sanayicisi gelecek sene düşen fiyatlarla birlikte listeye giremeyeceklerdir" dedi. Geçen yıl ISO 500'de 172'nci sırada yer alan Oltan Fındık, bu yıl listeye 80'inci sıradan giriş yaptı. Yüksek fındık fiyatları nedeniyle böyle bir durum yaşandığını dile getiren Oltan Gıda Yönetim Kurulu Üyesi Orhan Oltan da, "Geçici bir durum yaşıyoruz. Fiyatların yüksek olması dolayısıyla fındık sanayicileri listede yükseliş yaşadığı. Tek açıklaması bu. Fiyatlar normal

seviyelere inince durum değişecektir" ifadelerini kullandı.

345 SIRA YÜKSELDİ

Bu yıl ilk kez, ISO 500'de yer alan Arslantürk Tarm Ürünleri, Yavuz Gıda, Özyılmaz Fındık ve Gürsoy Tarm, geçen yıl Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer almıştı. 2013'te İkinci 500 büyük sanayi kuruluşu listesine 116'nci sırada yer alan Arslantürk Tarm, bu yıl ilk 500 sanayi kuruluşu arasına 325'inci sıradan giriş yaptı. Arslantürk Tarm, 293 sıra yükselmiş oldu. Yavuz Gıda ise 2013'te İkinci 500 sıralamasında 209'uncu sırada yer almıştı. Bu yıl ise 345 sıra yükselerek ilk 500 sanayi kuruluşu arasında 364'üncü sırada yer aldı. Listeye 421'inci sıradan giriş yapan Özyılmaz Fındık 255 sıra yükselmiş oldu. Diğer bir fındık sanayicisi Gürsoy Tarm'ın Ürünleri ise 80 sıra yükselerek ilk 500 sanayi kuruluşu arasında kendisine 475'inci sırada yer buldu.

DÖVİZDEKİ ARTIŞ GIDACILARA YARADI

Bu yıl ilk 500 sanayi kuruluşu arasında gıda ürünleri imalatı sektöründe 101 firma, içecek imalatı sektöründe de 7 firma yer aldı. Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu (TGFDF) Başkanı Şemsi Kopuz şunları söyledi: "Gıda sektörü, 12 milyar dolar ihracat yapıyor. 75 milyon

nüfus, 30 milyon turisti doyuruyor. Genç bir nüfus olunca tüketimde hızla artıyor. Ayrıca dövizin yükselmesinde dolayı cıralarında da artış oldu. Sonuç olarak vatandaşlar kız olsa bile tekstilinden vazgeçiyor ancak gıdadan vazgeçmiyor. Gıda dışı ürünler ikinci planda kalıyor" dedi.

İlk 10'un 5'i Koc'tan

500 Büyük'in içinde yer alan 10 büyük şirketin 5'i KOÇ Holding şirketlerinden oluştu. TÜPRAŞ listede ilk sırada yer alırken, Ford Otomotiv 2., Arçelik 4., Tofaş 9. ve Aygaz 10. oldu.

52 şirket yeni girdi

Geçtiğimiz yıl listeye yer almayan ya da adını açıklayan şirketlerden 52'si bu yıl ilk 500 içerisinde yer alırken bunların 40'ı geçen yıl ISO İkinci 500 listesine olan şirketlerden oluştu. Geri kalan 12 şirket ise her iki listenin dışından gelerek 500 Büyük'te yer aldı. Bu şirketler arasında BSH Ev Aletleri 18'inci sıradan, İstanbul Altın Rafinerisi ise 26'nci sıradan listeye girdi.

18 ŞİRKET ADINI AÇIKLAMADI

2013'te listeye giren 14 şirket adını açıklamamıştı. 2014'te bu sayı 18'e çıktı. 2014 listesinde 43'üncü sıradan listeye giren bir kamu şirketinin de adını açıklamamıştı. 11 kamu şirketinin yer aldığı listede 43'üncü sıradaki adı açıklamamış kamu şirketinin Türkiye Kömür İşletmeleri olduğu tahmin ediliyor.

BORÇLUZU YÜZDE 7.8 ARTTI

GEÇEN yıl toplam borcu 238.2 milyar TL olan şirketlerin 2014'teki borcu yüzde 7.8'lik artışla 256.8 milyar TL oldu.

19 ŞİRKET ZARARDA

2013 yılında listede yer alan 468 şirket kar ederken bu karşılık 32 şirket zarar açıklamıştı. Bu yıl ise zarar eden şirket sayısı azaldı. 2014'te 481 şirket kar ve 19 şirket zarar etti.

Türkiye'nin en büyüğü Tüpraş oldu

Istanbul Sanayi Odası'nın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 Araştırması'nın sonuçları açıklandı. Buna göre, önceki yılın birincisi Tüpraş 37.5 milyar lira üretimden satışlar ile yine birinci oldu.

Sanayinin zirvesi yine TÜPRAŞ'ın

► **İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO)** "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2014 yılı araştırması sonuçlarında ilk sırayı geçmiş yıllarda olduğu gibi yine Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ) aldı. TÜPRAŞ, 2014'te 37 milyar 501 milyon 812 bin 917 liralık net üretimden satışla birinci olurken, TÜPRAŞ'ı 10 milyar 539 milyon 302 bin 862 liralık net üretimden satışla Ford Otomotiv Sanayi AŞ izledi. Üçüncü sırayı ise 8 milyar 777 milyon 455 bin 748 lira ile Oyak-Renault aldı. Dördüncü sırada 8 milyar 520 milyon 701 bin 667 lira ile Arçelik yer alırken, ilk 10'daki tek kamu kuruluşu olan Elektrik

Üretim AŞ (EÜAŞ) ise beşinci sırada yer aldı. Altıncı sırada 6 milyar 350 milyon 289 bin 705 lira ile İçdaş Çelik yer alırken, onu 6 milyar 245 milyon 223 bin 256 lira ile İskenderun Demir ve Çelik, 6 milyar 114 milyon 214 bin 14 lira Ereğli Demir ve Çelik, 6 milyar 729 bin 958 lira ile Tofaş, 5 milyar 692 milyon 178 bin 368 lira ile de Aygaz takip etti. **İSO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu listesine 2014 yılında 52 yeni firma girdi. Bunlardan 40 tanesi geçen yıl "**İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralamasında yer alırken, 12 firma ise 2014'te **İSO 1000** dışından ilk 500 sıralamasına doğrudan girdi.

ISO YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN:

Sanayi, ekonomideki ağırlığını kaybediyor

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, sanayi için son 15 yıldır süregelen genel ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme sürecinin devam ettiğini söyledi. Bahçivan, kaynağını üretim değil de tüketimden alan bir büyümenin sürdürülebilir olmadığını belirtti.

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2014 yılı sonuçlarını açıkladığı toplantıda, sanayi için son 15 yıldır sürmekte olan "genel ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme" sürecinin devam ettiğini, bu oranlardaki yetersizliğin büyüme verilerinde de kendisini açıkça gösterdiğini söyledi. İmalat sanayisinin geçen yıl yüzde 2.9 büyüyene ekonomide yüzde 3.7'lik büyümeyle katkı sağladığını, 2015'in ilk çeyreğinde ise yüzde 2.3 büyüyene ekonomide imalat sanayisi büyümesinin yüzde 0.8 olarak gerçekleştiğine işaret eden Bahçivan, bunun büyümenin kalite sorununu bir kez daha gösterdiğini

dile getirdi. Bahçivan, üretim ve yatırımlardan uzaklaşılmalı, kaynağını daha çok tüketimden alan bir büyümenin

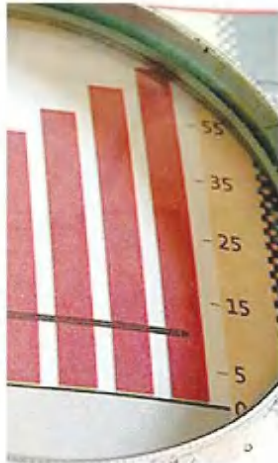
sürdürülebilir olmadığını vurguladı. Bahçivan, son yıllarda imalat sanayisinin milli gelir içindeki payının cari fiyatlarla hesaplandığında "istikrarlı"

şekilde gerilediğine dikkat çekti.

"GEL-GİT"LER EN ÇOK SANAYİYİ VURUYOR

Türkiye ekonomisinin son yıllarda genellikle iki seçenek arasında sıkışıp kaldığını ifade eden Bahçivan, şöyle konuştu: "Ya büyüyecek; ki bunun faturası olarak önümüze cari açık geliyor. Ya da cari açıkla mücadele edecek; bu da ekonominin küçülmesi demek oluyor. Bu ikilem ekonomimize finansal gel-gitler olarak yansıyor. Bu gel-gitlerden en olumsuz etkilenen sektör hiç kuşkusuz sanayidir. Sanayici esas faaliyetinden daha çok, bu konjonktürel gelişmelerle boğuşurken ağır bir finansman yükünü omuzlamak zorunda kalıyor."

"KÂRLAR GERİLEDİ"

Bahçivan, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında 2014'te şirketlerin toplam satışlarının geçen yıla göre yüzde 3.9'luk artışla 473 milyar liraya çıktığını, bu artışın yüzde 8.2'lik 2014 yılı enflasyonunun altına kalmasını düşündürücü olduğunu söyledi. Faaliyet karlarına bakıldığında 500 büyük şirketin geçen yıla göre performansının biraz düştüğünü vurgulayan Bahçivan, 2013'te faaliyet karını yüzde 8'e çıkaran 500 büyük sanayi şirketinin, 2014'te faaliyet kar oranının yüzde 6.4'e gerilediği bilgisini verdi. Bahçivan, "Yani 2013'te 36 milyar lira faaliyet kan elde eden şirketlerimizin bu kan 2014'te 30 milyar liraya düş-

müştür" dedi. Bahçivan bir gazetecinin 2015 yılı değerlendirmesini sorması üzerine, "Her ne kadar yılın ilk çeyreğine Türkiye yüzde 2.3 büyüdüyse de, sanayi payı son yılların en düşük rakamlarından bir tanesi. Hem finansal açıdan yılın ilk yarısında yaşanan aşırı olumsuzluklar; hem seçim senesinde olmamız, hem dünya konjonktüründeki olumsuz gelişmeler maalesef 2015 ile ilgili çok umut var pozisyonda olmamızı engelliyor" diyerek şöyle konuştu:

"BÜYÜME YÜZDE 3'Ü BULMAZ" 2015'in ilk çeyreğindeki yüzde 2.3'lük büyümenin ikinci çeyreğe de hemen hemen aynı mertebeler-

de yansıtacağını söyleyen Bahçivan, "Şu andaki Türkiye'nin 2015 yılındaki genel büyümesiyle ilgili tahminler her ne kadar yüzde 3'ün üzerinde bir rakamın bazı çevreler tarafından korunsada dahi, geçen yıl yakaladığımız büyümenin altında bir büyüme riskinin olduğunu gözlemliyoruz" dedi. Asıl önemli olanın büyümenin total kütlesi değil, büyümenin kalitesi olduğunu söyleyen Bahçivan, "Yüzde 7-8'lik, temelini tamamen tüketimden, it-halattan, finansman almış bir büyüme yerine; sanayiden, yatırımdan, ihracattan temelinin almış yüzde 3-4'lük bir büyüme, sürdürülebilir bir büyümeye çok daha fazla katkı sağlar" diye konuştu.

**İŞTE EN BÜYÜK
100 KURULUŞ**

Sıra	2014	2013	Kuruluş	Üretimden satış (Net-TL)
1	1	1	TUPRAŞ	37.501.812.917
2	2	2	Ford Otomotiv	10.539.302.862
3	4	3	Oyak-Renault	8.777.455.748
4	5	4	Arçelik	8.520.701.667
5	3	5	Elektrik Üretim AŞ	6.707.382.164
6	7	6	İçdaş Çelik	6.350.289.705
7	9	7	İSDEMİR	6.245.223.256
8	8	8	ERDEMİR	6.114.214.014
9	6	9	TOFAŞ	6.000.729.958
10	10	10	Aygaz	5.692.178.368
11	11	11	Çolakoğlu Metalurji	4.780.293.856
12	14	12	Mercedes-Benz	4.771.526.299
13	25	13	Hyundai Assan	4.626.824.128
14	15	14	Vestel Elektronik	4.309.264.955
15	12	15	Toyota Otomotiv	4.194.318.549
16	13	16	PETKİM	3.671.224.523
17	16	17	Unilever	3.991.950.836
18	-	18	BŞH Ev Aletleri	3.273.297.079
19	18	19	TURKÇEKER	3.085.712.484
20	17	20	Toşçelik Profil	2.603.143.850
21	20	21	Milangaz LPG	2.597.664.707
22	30	22	Bosch	2.582.434.784
23	19	23	Er-Bakır	2.512.956.331
24	34	24	Türk Traktor	2.488.442.267
25	21	25	Türkiye Petrolleri	2.482.372.036
26	-	26	Altın Rafinerisi	2.462.050.202
27	22	27	İpragaz	2.457.053.316
28	23	28	Kroman Çelik	2.353.457.343
29	24	29	Sarkıyan	2.290.068.925
30	27	30	Vestel Beyaz Eşya	2.281.206.646
31	32	31	Eti Gıda	2.278.128.243
32	37	32	KARDEMİR	2.170.449.862
33	35	33	Aselesan	2.141.431.162
34	28	34	Borççık	2.140.492.279
35	38	35	AKSA Akriik	2.066.006.094
36	36	36	Philba	2.002.922.706
37	31	37	Coca-Cola	2.042.896.919
38	55	38	Oltan Gıda	2.037.330.233
39	33	39	Ak Gıda	2.036.478.699
40	39	40	Konya Şeker	1.998.286.388
41	42	41	FH Maden	1.974.517.342
42	43	42	Yıldız Entegre	1.953.031.362
43	-	43	-	-
44	49	44	Çaykur	1.901.964.981
45	46	45	Kaştanönü Epişegre	1.884.347.191
46	44	46	Barut	1.846.551.159
47	45	47	Yobulan Baştuğ	1.832.825.877
48	40	48	Dier Çelik	1.808.539.306
49	41	49	İZDEMİR	1.734.104.501
50	74	50	TUSAŞ	1.726.287.599
51	51	51	Sütas	1.720.919.774
52	48	52	Eren Enerji	1.702.808.608
53	53	53	Enerjica	1.628.888.987
54	52	54	Abaloğlu Yem	1.597.712.867
55	56	55	Assan Alüminyum	1.592.267.954
56	62	56	Hayat Kimya	1.560.748.364
57	54	57	BRISA Bridgestone	1.536.843.165
58	50	58	Sanko Tekstil	1.524.178.354
59	60	59	Ytcel Boru AŞ	1.486.212.838
60	29	60	Naçir Metal	1.483.479.776
61	57	61	Toros Taim	1.412.403.105
62	61	62	Akçansa	1.359.866.652
63	59	63	MMK Metalurji	1.328.196.253
64	58	64	Borusan Mannesmann	1.313.729.373
65	64	65	Yazıcı Demir Çelik	1.278.619.999
66	66	66	Sasa Polyester	1.236.768.033
67	72	67	Soda Sanayi	1.220.702.677
68	65	68	HES Hacılar Elektrik	1.206.869.527
69	75	69	C.P. Gıda	1.199.845.458
70	67	70	Türk Prefil	1.163.320.730
71	63	71	Töprag Metal	1.149.928.635
72	112	72	İçdaş Elektrik	1.145.149.896
73	71	73	Aksa Enerji	1.139.061.311
74	78	74	Ulker Baküvi	1.131.803.071
75	86	75	Senpiliç	1.107.770.152
76	70	76	Kaplan Demir Çelik	1.053.800.541
77	79	77	Keskinöglü	1.050.120.648
78	81	78	Ulker Çikolata	1.048.585.193
79	85	79	Gilisan Seritex	1.045.255.606
80	172	80	Oltan Fındık	1.038.512.890
81	80	81	Tezcan	1.000.869.791
82	84	82	Aradolu Etes	992.982.672
83	69	83	Delphi Auto	990.085.671
84	87	84	Çimsa Çimento	983.140.522
85	76	85	Nursan Metalurji	980.232.880
86	115	86	Yeşilyurt Demir Çelik	976.099.045
87	-	87	RMK Marine	965.941.559
88	47	88	Otokar Otomotiv	956.199.426
89	104	89	JTI Tütün	952.695.686
90	102	90	Naksan Plastik	947.098.470
91	89	91	BEPİ	944.864.167
92	88	92	Paşabahçe Cam	934.030.846
93	97	93	Trakya Cam	926.987.458
94	96	94	Pınar Süt	926.724.201
95	90	95	Goodyear	909.171.236
96	116	96	Narret Gıda	893.918.051
97	101	97	Kayseri Şeker	888.717.267
98	91	98	Küçükbaş Yağ	888.597.832
99	82	99	Koza Altın	887.176.125
100	111	100	Bosch Termoteknik	886.808.458

SANAYİCİLERİN MORALI BOZUK

İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan** sanayinin 'ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme' sürecinin devam ettiğini belirterek, "2015'in ilk üç ayında yüzde 2.3 büyüyen ekonomide, sanayideki büyüme yüzde 0.8'de kaldı. Sanayici kur ve faiz nedeniyle finansman baskısına yenildi" dedi

En büyük yine TUPRAŞ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının 2014 sonuçlarına göre ilk sırayı bir kez daha Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TUPRAŞ) aldı. TUPRAŞ, 2014'te 37 milyar 501 milyon 812 bin 917 lira net üretimden satışla birinci olurken, TUPRAŞ'ı 10 milyar 539 milyon 302 bin 862 lira ile Ford Otomotiv izledi. Üçüncü ise 8 milyar 777 milyon 455 bin 748 lira ile Oyak-Renault oldu.

Arçelik bir sıra yükseldi

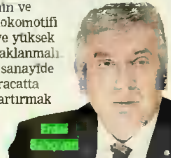
Önceki yılın beşincisi Arçelik 8.5 milyarlık üretimden satışlar ile sıralamada dördüncü sırada yer aldı. Önceki yılın üçüncüsü Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) 6.7 milyar lira ile beşinciliğe geriledi ve ilk 10'a giren tek kamu kuruluşu oldu. Bu kuruluşları, 6.4 milyar lira ile İçdaş Çelik, 6.2 milyar lira ile İskenderun Demir Çelik, 6.1 milyar ile Ereğli Demir Çelik, 6.0 milyar ile Tofaş ve 5.7 milyar lira ile Aygaz izledi.

Sanayi ağırlığını kaybediyor

Erdal Bahçivan, sonuçları değerlendirenken, sanayi için son 16 yıldır sürmekte olan genel ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme sürecinin devam ettiğini ifade etti. İSO Başkanı Bahçivan, "2015'in ilk çeyreğinde yüzde 2.3 büyüyen ekonomide 'malat sanayii' bütümlenmesi yüzde 0.8 olarak gerçekleşti. Sanayicilerimizin kur baskısı ve faizler nedeniyle finansman baskısına yenildiği gözetiliyor" ifadelerini kullandı.

Tüketim kaynaklı büyüme geçişi

Üretim ve yatırımlardan uzaklaşan, kaynakları tüketimden alan büyümenin sürdürülebilir olmadığını vurgulayan İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, "İk çeyrekteki büyümenin tüketim ağırlıklı olması tretim dayanmayan büyümenin sürdürülebilir olmadığını gösterdi. Sanayi, bir ülke için ekonominin ve kalkınmanın lokomotif olmalı. Türkiye yüksek teknolojiye odaklanmalı. Aksi takdirde sanayide karlılığı ve ihracatta katma değeri artırmak mümkün olmayacak" diye konuştu

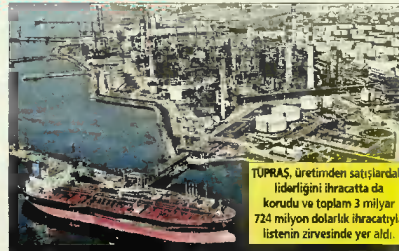

Yüzde 6 faaliyet kârıyla rekabet zer

Şirketlerin faaliyet kârındaki gerilemeye dikkat çeken Bahçivan, "2013'te faaliyet kârını yüzde 8'e çakan 500 büyük şirketin 2014'te faaliyet kârını yüzde 6.4'e geriledi. 2013'te 36 milyar lira faaliyet kârı elde eden şirketlerin kârı 2014'te 30 milyara düştü. Yüzde 6 faaliyet kârıyla sanayinin rekabet edebilme, yatırım yapabilme ve Türkiye'yi istenilen noktaya taşıma amaçlarına ulaşması zor" dedi.

Türkiye uzlaşmayı başarmalı

Gazetecilerin sorularını yanıtlarken seçime ilgili değerlendirmede bulunan **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin uzlaşmayı başarması gerektiğini vurguladı. Bahçivan, "Türkiye'nin alışık olmadığı bir seçim sonrası dönemi yaşıyoruz. Türkiye uzlaşmayı, uzlaşarak iş yapmayı, farklı fikirleri bir havuzda değerlendirerek ondan verimli bir şeyler elde etmeyi başarmanın önemini göstermek zorunda. Müzakereler tüm sosyal çevreler tarafından sabırla izlenmeli" dedi.

TUPRAŞ, üretimden satışlarıdaki liderliğini ihracata da korudu ve toplam 3 milyar 724 milyon dolarlık ihracatıyla listenin zirvesinde yer aldı.

YABANCININ İŞTANI KAÇTI

Erdal Bahçivan, 2005'te 136 olan yabancı sermaye paylı şirket sayısının 2009'da 153'e çıktığını, daha sonra her yıl düşürek 2014'te 126'ya gerilediğini kaydetti. Bahçivan, "Yabancılarla beraberliği sanayi dışı sektörlerle

görmenin kaliteli büyüme ve sanayinin kaliteli gelişmesine katkı sağlayamayacağını düşünüyoruz" dedi. **Erdal Bahçivan**, özel kuruluşlarda toplam istihdam katkısının 550 binden yüzde 5.3 artışla 580 bine çıktığını söyledi.

Eyüp Bartık

Her zaman FEDAKAR

Istanbul Sanayi Odası (ISO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2014 Araştırması"na Gaziantep'ten 20 şirket girmesi ile ilgili bir açıklama yapan GTO Yönetim Kurulu Başkanı Bartık, "Sıkıntıları göğüsleyen, istihdama katkı sağlayan işadamlarımızın başarılarının daim olmasını diliyorum. Gaziantepli işadamlarımız her zaman ülkenin hedeflerine ulaşması için elini taşın altına koymasını bilmiştir" dedi.

Sehrin gelişmesine katkı sunan firmaların her platformda Gaziantep'i başarıyla temsil ettiğini belirten Bartık, bu sayının artması için çalıştıklarını vurguladı. Bartık, "Bütün olumsuzluklara rağmen mücadeleden geri durmayan

şirketlerimizin daha da büyüyeceğinden eminim. Fedakarca çalışan katma değer sağlayan işadamlarımız göğsümüzü kabartıyor. Listeye giren firmalarımızı tebrik ediyorum. Temennim gelecek senelerde bu sayının artmasıdır" ifadelerini kullandı. 3'TE

HER ZAMAN FEDAKÂR

İstanbul Sanayi Odası (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2014 Araştırması"na Gaziantep'ten 20 şirket girmesi ile ilgili bir açıklama yapan GTO Yönetim Kurulu Başkanı Bartık, "Sıkıntıları göğüsleyen, istihdama katkı sağlayan işadamlarımızın başarılarının daim olmasını diliyorum. Gaziantepli işadamlarımız her zaman ülkenin hedeflerine ulaşması için elini taşın altına koymasını bilmiştir" dedi.

Şehrin gelişmesine katkı sunan firmaların her platformda Gaziantep'i başarıyla temsil ettiğini belirten Bartık, bu sayının artması için çalıştıklarını vurguladı. Bartık, "Bütün olumsuzluklara rağmen mücadeleden geri durmayan şirketlerimizin daha da büyüyeceğinden eminim. Fe-

dakarca çalışan katma değer sağlayan işadamlarımız göğsümüzü kabartıyor. Listeye giren firmalarımızı tebrik ediyorum. Temennim gelecek senelerde bu sayının artmasıdır" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin ortaya koyduğu hedeflere ulaşabilmek için katma değeri yüksek ürün-

lere yatırım yapılması gerektiğine dikkati çeken Bartık, "Gaziantep'li işadamlarımız her zaman ülkenin hedeflerine ulaşması için elini taşın altına koymasını bilmiştir. Bundan sonra da aynı bilinçle hareket edeceklerinden şüphem yok" diye konuştu. REFERANS

İSO 500'deki Sanko Şirketleri

**TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK
ŞİRKETİ ARASINDA
SANKO TEKSTİL, ÇİMKO
VE SÜPER FİLM VAR**

SANKO Holding'in 3 şirketi, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından düzenlenen "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" arasına girdi. 3'Ü

İSO 500'deki Sanko şirketleri

SANKO Holding'in 3 şirketi, İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından düzenlenen "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" arasına girdi.

Kamu ve özel sektördeki sanayi işletmelerine yönelik olarak ve 2014 yılı üretimden net satışlar baz alınarak düzenlenen "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" raporunda, Sanko Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. 58., Çimko Çimento ve Beton Sanayi Ticaret A.Ş. 182., Süper Film Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. 215. sırada yer aldı.

Tekstilde Türkiye'nin ötesinde dünyanın önde gelen şirketlerinden Sanko Tekstil, çimento ve hazır beton üretiminde ülkemizin önemli yatırımlarından Çimko Çimento ve ambalaj sektöründe Türkiye'nin dünyadaki gururu haline gelen Süper Film, geçen yıl da listeye girmişti.

2013 yılı üretimden net satışlar baz alınarak düzenlenen "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" raporunda, Sanko Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. 50., Çimko Çimento ve Beton Sanayi Ticaret A.Ş. 171. ve Süper Film Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. 229. sıradan listeye girmişti. REFERANS

Türkiye'nin ilk 500'ünde 20 Gaziantep'li sanayici var

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2014 Araştırması"na Gaziantep'ten 20 firma girdi. Sanayi şirketlerinin üretimden satış gelirleri dikkate alınarak ülkenin en büyüklerinin belirlendiği "İSO 500 - 2014" araştırmasına göre, Gaziantep'li firmalar da ülkenin devler liginde yerini aldı. Araştırmanın bugün açıklanan 2014 yılı sonuçları dikkate alındığında, listede yer alan Gaziantep'li firma sayısı 20 oldu. 4TE

**Adil
Konukoğlu**

Türkiye'nin ilk 500'ünde 20 Gaziantep'li sanayici var

Istanbul Sanayi Odası (ISO) tarafından açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu – 2014 Araştırması"na Gaziantep'ten 20 firma girdi.

Sanayi şirketlerinin üretimden satış gelirleri dikkate alınarak ülkenin en büyüklerinin belirlendiği "ISO 500 - 2014" araştırmasına göre, Gaziantep'li

firmalar da ülkenin devler liginde yerini aldı. Araştırmanın bugün açıklanan 2014 yılı sonuçları dikkate alındığında, listede yer alan Gaziantep'li firma sayısı 20 oldu. Araştırmanın, Türkiye ve Gaziantep ekonomisinin gelişme seyrinde yıldan yıla gözlenen değişiklikleri izleme fırsatı verdiği belirten GSO Yönetim Kurulu Başkanı Adil Konukoğlu, dünya ekonomisinin yavaş büyümesi ve çevre ülkelerdeki risklerin devam etmesi nedeniyle geçen yılın zor bir dönem olduğunun altını çizdi. Listeye giren Gaziantep'li firmaların 4 sayı azaldığını bildiren Konukoğlu, şöyle dedi: "Gaziantep, Türkiye ekonomisi açısından çok önemli bir sanayi üretim ve ihracat üssüdür. Son yıllarda çok daha fazla üreten, çok daha fazla katma değer yaratan, çok daha fazla ihracat yapan ve istihdam sağlayan bir şehir konumuna gelmiştir. Ancak iş dünyası açısından, 2014 yılı ulusal ve uluslararası ölçekte dalgalı ve zor geçti. Yaşanan olumsuzluklara rağmen Gaziantep olarak, yüzde 95'i sanayi ürünlerinden oluşan ihracatımızı 6 milyar 641 milyon dolar seviyesine çıkardık. Sigortalı

çalışan sayımızı yüzde 5,2 artırarak 262 bine ulaştırdık. Gaziantep sanayi firması sayısındaki azalmayı üzüntüyle karşıladık, ama olumsuzluklara rağmen firmalarımız Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşları arasında yer almayı başardı. Büyük özveriyle çalışarak en büyükler arasına giren firmalarımızı ve çalışanlarını kutlarım. Önümüzdeki yıllarda daha iyi performans göstereceklerine ve daha üst sıralara yükseleceklerine inanıyorum." ISO 500 araştırmasının, aynı zamanda şirketlerin daha çok büyümesi gerektiğini ortaya koyduğunu vurgulayan Konukoğlu, "Dünyanın en büyük 10 ekonomisi hedefine ulaşabilmek için daha yüksek oranlarda büyümeliyiz. Özel sektör ise büyümenin temel gücüdür. Bu nedenle küresel ölçekte firmalar ve markalar çıkarmalıyız. Yüksek katma değerli, ileri teknoloji mal üreten ve ihracat yapan sanayi yapısına mutlaka geçmeliyiz" ifadelerine yer verdi. GSO Başkanı Konukoğlu, Türkiye'nin ekonomik kalkınma yolculuğuna devam edebilmesi için bir an önce istikrarlı bir siyasi yapının kurulması gerektiğini belirterek, açıklamasını tamamladı. REFERANS

Sanayici Ar-Ge'ye değil kura yöneldi

Kaynağını tüketimden alan büyümenin sürdürülebilir olmadığını belirten Bahçivan, "Sanayi, bir ülke için ekonominin ve toplam kalkınmanın lokomotif olmalı" dedi.

Faaliyet kârının yarısını finansman gideri olarak kaybeden sanayici, kurtuluşu kurda buldu. Kambiyo kârındaki artışın etkisiyle üretim dışı gelirler net kârın yarısına ulaştı. Ar-Ge'ye ayrılan pay ise binde 7'de kaldı

2013 yılında ABD Merkez Bankası'nın ilk faiz artırım sinyali ve Gezi Parkı olayları, 2014'te ise Merkez Bankası'nın 5.5 puanlık rekor faiz artırımını ile iki seçimin piyasalarda yarattığı oynaklık, Türk sanayicisini kendi işine uzaklaştırdı. **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)** dün açıkladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014" araştırması, finansman baskısı altındaki sanayicinin 'denize düşen yılana sarılır' misali kura yöneldiğini ortaya koydu. **İSO 500**'deki sanayi şirketleri, geçen yıl net satışlarını yüzde 3.9 artırarak 472.5 milyar liraya çıkardı. Faaliyet kârı yüzde 16.4 azalarak 30.5 milyar liraya, faaliyet kâr marjı da yüzde 8'den 6.4'e indi. Faaliyet kârının yüzde

52.5'i 2013'teki gibi yine finansman giderine gitti.

Bu sarmala karşı sanayicinin can simidi ise kurdaki artıştan kaynaklanan üretim dışı faaliyet gelirleri oldu. Üretim faaliyeti dışı gelirleri, geçen yıl yüzde 80.6 artarak 13.6 milyar liraya çıktı. Üretim dışı faaliyet gelirlerinin net kâra oranı, yüzde 50.3'e fırladı. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Finansman yönetimini iyi yapan kurlarda kazançlı çıktı" diye konuştu.

Kârın yarısı üretim dışı gelirden
(milyon tl)

	Üretim dışı gelir	Net kâra oranı(%)
2009	6.795	43.7
2010	7.473	31.0
2011	6.257	27.5
2012	9.600	39.7
2013	7.538	34.1
2014	13.618	50.3

AR-GE ZAYIF KALDI

Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı yüzde 0.51'den 0.74'e yükselse de, KOBİ'lerdeki yüzde 1'in üzerindeki oranın gerisinde kaldı. Bahçivan, "Dünyada bu oran yüzde 6 ila 8 arasında. Bu konuda daha çok yıl almamız" dedi.

2014'ün en büyük 20 sanayi kuruluşu

Şirket	Üretimden satışlar*
Tüpraş	37.501
Ford	10.539
Oyak-Renault	8.777
Arçelik	8.520
EÜAŞ	6.707
İçdaş Çelik	6.350
İsdemir	6.245
Ereğli Demir Çelik	6.114
Tofaş	6.000
Aygaz	5.692
Çolakoğlu Metalurji	4.780
Mercedes-Benz Türk	4.771
Hyundai Assan	4.626
Vestel Elektronik	4.309
Toyota Otomotiv	4.194
Petkim	3.671
Unilever	3.391
BSH Ev Aletleri	3.273
Türkiye Şeker	3.085
Tosçelik Profil	2.603

*[Milyon TL]

Zarar eden şirket sayısı azaldı

BU yıl '500 Büyük' ile ilgili söyleyebilecekleri en olumlu verilerden birinin zarar eden şirket sayısının zarar eden şirketlerin sayısının ciddi bir azalışla 129'dan 83'e indiğini görüyoruz. Aynı eğilimi EBITDA verileri de ortaya koyuyor. Bu verilere göre 2013 yılında 32 şirket zarar etmişken, 2014'te bu sayı 19'a geriledi" dedi.

Faaliyet kârı azaldı (milyon tl)

	2013	2014	Değişim(%)
Net satış	454.991	472.548	3.9
Faaliyet kârı	36.435	30.457	-16.4
Finansman gideri	19.185	15.989	-16.7
EBITDA	49.960	50.403	0.9
Dönem kârı	22.137	27.097	22.4

Gecikmiş veri veri değildir

Yıllardır ekonomi haberciliği yaparım. Ölçemezsen bilemezsin, bilemezsen yönetemezsin düsturuna inanmış biri olarak verinin hayati değerini bilir, peşinde koşarım. Şimdi de sıkıntılı ama geçmişte nitelikli veri bulmak zor işti.

Devletin resmi ama gayrı ciddi veri üreticisi DIE, yeni adıyla TÜİK, yetmiyor ekonomiyi okumaya... Bu yüzden ISO 500 gibi nitelikli veri kaynakları, son derece kıymetlidir. Dünyada şirketleri kıyaslamak ve gidişatı anlamak için Fortune 500 Global ne ise bizdeki ISO 500 de budur.

Fakat bir sorunumuz var... Fortune 500 geçtiğimiz yılın verilerini 4 ay önce açıklayabiliyorken ISO 500 neden Haziran'ın 16'sını buldu? Bu soruyu bizzat ISO'nun Başkanı Erdal Bahçivan'a sordum. Erdal bey "göreve geldiğimde 2012 verisi 25 Temmuz'da açıklanabilmişti, geçen yıl bunu 24 Haziran'a çektik bu yıl da 16 Haziran'a yetiştirdik" dedi.

Yeterli mi? "Tabii ki değil" diyor Bahçivan "amacım bunu olabildiğince erkene çekmek." Peki, sorun nedir? Bahçivan özel hesap dönemine sahip 14 civarındaki şirketi beklemekten söz etti. Gelecek yıl bunları dışarıda bırakmak çözümlerden biri olabilir. Bana göre bırakılmalı da...

Zira gecikmiş veri, veri değildir. Shakespeare'in sonesindeki gibi; "sevgilim, o kadar geç oldu ki cevabın, ne sorduğumu unuttum." 2015'in yıl ortası verileri dahi elimizde iken 2014'ün verisi, fikir verse de ISO'nun bu işe harcadığı emeğe, enerjiye değmiyor. Talebim, ISO 500'ün Fortune 500 ile eşanlı açıklanmasıdır.

Erdal Bahçivan, sohbetimizde koalisyon sürecini de değerlendiriyor: "Türkiye'nin demokratik olgunluk sürecini, koalisyon noktasında geçmişten daha farklı bir uzlaşma kültürüne getirebileceği inancında olmamız gerekir. Türkiye uzlaşarak iş yapmayı, bir noktada buluşmayı, farklı fikirleri bir havuz içinde değerlendirerek verimli neticeler elde etmeyi başarmanın da örneğini bu dönemde göstermek zorunda."

İşte bu yüzden 13 yıl önceki koalisyon anlayışımızı güncellemek şart diyoruz.

Çarklar borç için döndü kârlar kırmızı alarm verdi

5 yılda 26 yabancı Türkiye'den kaçtı

HAZIRLANAN rapora göre, son 5 yıldır yabancı sermayenin genel ekonomik gidişattan çok fazla memnun olmadığını ve sistemli bir şekilde sanayi sektöründen el çekmeye başladığı da gözleniyor. 2005'te ISO 500 listesinde yabancı sermaye paylı şirket sayısı 136 iken bu rakam 2009'da 153'e çıktı. Aradan geçen 5 yıl içinde ise 27 şirketin liste dışı kalması ile birlikte rakam 126'ya düştü. 500 büyük sanayi kuruluşu istihdamını yüzde 5.3 artırdı. 2013 yılında 500 şirket bünyesinde 505 bin 606 kişi çalışırken, bu rakam 2014 yılında 579 bin 664'e çıktı. Geçen yıl 129 şirketin zarar açıkladığı listede bu yıl 83 şirket zararda görünüyor.

Ürettiğinden değil sattığından kazandı

GEÇEN yıl 500 sanayi şirketinin kaydettiği en büyük farklılık ise 'faaliyet dışı gelirleri' oldu. Buna göre 2013 yılında şirketler, 7.5 milyar TL'lik üretim dışı gelir elde ederken, bu rakam 2014 yılında yüzde 80'lik artışla 13.6 milyar TL'ye çıktı. Gelirlerdeki bu artış bir anlamda kâr eden şirket sayısını da yukarı taşıdı. Ancak, şirketlerin gizliliği nedeni ile bu gelir artışını hisse, gayrimenkul ya da arsa satışlarıyla elde ettiği sorusu cevapsız kaldı.

Türkiye uzlaşma örneğini vermeli

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye'nin uzlaşma örneğini bu seçim sonuçlarıyla göstermek zorunda olduğunu kaydetti. Bahçivan, "Bu sürecin sabırla izlenmesi gerekiyor. Geçmişte de Türkiye'nin bir koalisyon tecrübesi bulunuyor" dedi. Raporu değerlendiren Bahçivan, şirketlerin finansman yükü ile SOS vermeye başladığını anlatarak şunları söyledi:

"Biz sanayici olarak inşaata karşı değiliz. Biz herkesin inşaatçı olmasına karşıyız. Sanayiye bırakıp sermaye sahiplerinin umudu inşaat ve hizmetler sektöründe araması bizi endişelendiriyor."

Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin faaliyet kârı 2014 yılında 36 milyar liradan 30 milyar liraya geriledi. Şirketler, kârlarının yüzde 53.3'ünü borca harcadı

İstanbul Sanayi Odası (ISO) tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporu, Tüpraş'ın tekrarlanan liderliği ve çarpıcı borç-kâr tablosu ile açıklandı. Listede Koç Holding şirketlerinden Tüpraş, 37 milyar 500 milyon TL'lik üretimden satış ile Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu oldu. Listede, 10 milyar 539 milyon TL'lik satış ile Ford Otomotiv ikinci, 8 milyar 777 milyon TL'lik satış ile Oyak-Renault, Arçelik'ten kaptığı sıra ile 3'üncü oldu. Ancak öne çıkan fotoğraf ise şirketlerin faaliyet kârlarındaki erime oldu.

DÜŞÜK BÜYÜME ORANI

Son 2 yıldır 'istikrarlı' bir şekilde yavaşlayan büyüme, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretim çarklarına da yansdı. 2015'in ilk çeyreğinde yüzde 0.8 büyüyelebilen imalat sanayi, borç batağına saplanmış durumda. Geçen yıl 473 milyar TL'lik ciroya ulaşan Türkiye'nin 500 büyük sanayi şirketinin toplam borçları ise 256.8 milyar TL olarak

Sayime BAŞÇI

açıklandı. Bu noktada en çarpıcı sonuç ise kırmızı alarm geçen kâr rakamlarında yaşandı. Sanayici, 2013 yılında elde ettiği 36 milyar TL'lik faaliyet kârının yüzde 52'lik kısmı olan 19 milyar TL'yi finansman giderlerine harcadı. Sanayi şirketleri, 2014 yılında ancak 30 milyar TL'lik faaliyet kârı elde ederken, bunun yüzde 53.3'lük kısmı olan 16 milyar TL ile borç ödeme ve finansman harcaması yaptı.

FINANSMAN YÜKÜ EZDİ

2014 yılında üretimden satışlar bir önceki yıla oranla yüzde 3.9 artarak 473 milyar TL'ye ulaştı. Ortaya çıkan rakam yüzde 8.4'lük enflasyonun altında. Şirketlerin borç/öz kaynak oranı ise yüzde 132. Bu veri, şirketlerin finansal yapısının ne kadar sağlıklı olduğunu göstermesi açısından önemli. Bu rakamın dünya genelinde yüzde 70 seviyesinde olduğu göz önünde bulundurulursa, borçları, sermayelerinin ve sahip olduğu değerlerin çok üzerinde olan sanayi şirketlerinin çok ciddi bir finansman yükü altında olduğu dikkat çekiyor.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 yılı sonuçları ISO Başkan Yardımcısı Adnan Dağgöküran (solda), ISO Başkanı Erdal Bahçivan (ortada) ve ISO Genel Sekreteri İrfan Özhamaralılı (sağda) tarafından açıklandı.

İlk 10 şirketin 5'i Koç Grubu'na ait

500 sanayi kuruluşunun ihracatı 2014'te yüzde 3.1 azalarak 61.3 milyar TL oldu. İhracatta ilk 3, sırasıyla 3.7 milyar TL ile Tüpraş, 3.4 milyar TL ile Ford Otomotiv ve 3 milyar TL ile Oyak-Renault oldu. Listeye 489 özel kuruluş girerken, 11 de kamu kuruluşu yer aldı.

İlk 10 içinde Koç'un Tüpraş, Ford Otosan, Arçelik, Tofaş ve Aygaz olmak üzere 5 şirketi yer alırken, Demir Export ve RMK Makine de bu yıl listeye

giren Koç'ün diğer şirketleri oldu.

Bu yıl listeye dahil olan şirketler arasında 18'inci sıradan giren BSH Ev Aletleri, 26'nıncı sıradan giren İstanbul Altın Rafinerisi AŞ, 109'uncu sıradan giren OMV dikkat çekti.

Hükümete yakınlığı ile bilinen Cengiz Enerji 190 sıra, Altınbaş Holding 247 sıra, Torunlar Gıda 67 sıra, Limak Çimento 18 sıra, İçdaş Elektrik 40 sıra birden yükseldi.

En yakın rakibini 3.5'e katladı

Şirket adı	Ciro
1 Tüpraş	37.502
2 Ford Otomotiv	10.539
3 OYAK-Renault	8.777
4 Arçelik	8.521
5 EÜAŞ Elektrik Üretim	6.707
6 İÇDAŞ Çelik Enerji	6.350
7 İskenderun Demir Çelik	6.245
8 Ereğli Demir Çelik	6.114
9 TOFAŞ	6.001
10 Aygaz	5.692
11 Çolakoğlu Metalurji	4.780
12 Mercedes-Benz Türk	4.771
13 Hyundai Assan	4.627
14 Vestel Elektronik	4.309
15 Toyota Türkiye	4.194
16 PETKİM	3.671
17 Unilever	3.392
18 BSH Ev Aletleri	3.273
19 Türkşeker	3.086
20 Tosçelik Profil	2.603
21 Milangaz	2.598
22 Bosch	2.582
23 Er-Bakır Elektrolitik	2.513
24 Türk Traktör	2.488
25 TPAO	2.482
26 İstanbul Altın Rafinerisi	2.462
27 İpragaz	2.457
28 Kroman Çelik	2.353
29 Sarkuysan Elektrolitik	2.290
30 Vestel Beyaz Eşya	2.281
31 Eti Gıda	2.278
32 KARDEMİR	2.170
33 ASELSAN	2.141
34 Borçelik Çelik	2.140
35 AKSA Akrilik	2.066
36 PHİLSA	2.063
37 Coca-Cola İçecek	2.043
38 Oltan Gıda	2.037
39 Ak Gıda	2.036
40 Konya Şeker	1.999
41 Eti Maden İşletmeleri	1.974
42 Yıldız Entegre	1.953
43 * Adının açıklanmasını istemedi.	-
44 ÇAYKUR	1.902
45 Kastamonu Entegre	1.854
46 BANVİT	1.846
47 Yolbulan Baştuğ	1.833
48 Diler Demir Çelik	1.808
49 İzmir Demir Çelik	1.734
50 TUSAŞ	1.726

TÜPRAS şampiyonluğu kaptırmıyor

Sıra No	Sirketler	Üretimden satışlar (Milyon TL)
1	1	TÜPRAS 37.502
2	2	Ford Otomotiv 10.539
3	4	Oyak-Renault 8.777
4	5	Arçelik 8.521
5	3	Elektrik Üretim AS 6.707
6	7	Icdas Celik Enerji 6.350
7	9	Iskenderun Demir ve Celik 6.245
8	8	Eregli Demir Celik 6.114
9	6	TOFAS 6.001
10	10	Aygaz 5.692
11	11	Colakoglu Metalurji 4.780
12	14	Mercedes-Benz Türk 4.772
13	25	Hyundai Assan 4.627
14	15	Vestel Elektronik 4.309
15	12	Toyota Otomotiv 4.194
16	13	PETKIM 3.671
17	16	Unilever 3.392
18	-	BSH Ev Aletleri 3.273
19	18	Türkiye Seker Fabrikalari 3.086
20	17	Toscelik Profil 2.603
21	20	Milangaz 2.598
22	30	Bosch San. ve Tic. 2.582
23	19	Er-Bakir 2.513
24	34	Türk Traktor 2.488
25	21	TPAO 2.482
26	-	Istanbul Altin Rafinerisi 2.462
27	22	Ipragaz 2.457
28	23	Kroman Celik San. 2.353
29	24	Sarkuysan 2.290
30	27	Vestel Beyaz Esva 2.281
31	32	Eti Gida 2.278
32	37	KARDEMİR 2.170
33	35	Aselsan 2.141
34	28	Borcelik 2.140
35	38	AKSA Akirlik Kimya 2.066
36	36	Philisa 2.063
37	31	Coca-Cola İçecek 2.043
38	55	Oltan Gıda Maddeleri 2.037
39	33	Ak Gıda 2.036
40	39	Konya Seker 1.999
41	42	Eti Maden İşletmeleri 1.975
42	43	Yıldız Entegre Ağac 1.953
43	-	-
44	49	CAYKUR 1.902
45	46	Kastamonu Entegre Ağac 1.854
46	44	Banvit 1.847
47	45	Yalbulan Bastug 1.833
48	40	Diler Demir Celik 1.809
49	41	Izmir Demir Celik 1.734
50	74	TUSAS 1.726

500 büyüğün kârı düştü ama zarar edenler azaldı

İstanbul Sanayi Odası'nın araştırmasına göre 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2014'te net satışları bir önceki yıla göre yüzde 3.9 artarak 473 milyar liraya çıkmasına karşın, faaliyet kârı yüzde 16.4 azalarak 30 milyar liraya geriledi. 2014'te zarar eden şirket sayısı ise 83'e düştü.

TÜRKİYE'NİN en büyük sanayi kuruluşu 2014 yılında da Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş) oldu. **İstanbul Sanayi Odası'nın** 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 araştırmasının sonuçları düzenlenen basın toplantısıyla açıklandı. Buna göre, önceki yılın birincisi Tüpraş 37,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine birinci, önceki yılın ikincisi Ford Otosan da 10,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine ikinci olurken, önceki yılın dördüncüsü Oyak Renault 8,8 milyar lira üretimden satışlar ile üçüncü lüğe yükseldi. Sıralamada dördüncü sırayı, önceki yılın beşincisi Arçelik 8,5 milyar liralık üretimden satışlar ile

alırken, önceki yılın üçüncüsü Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) 6,7 milyar lira ile beşinciliğe geriledi ve ilk 10'a giren tek kumu kuruluşu oldu.

Net satışlar % 3,9 arttı

Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun 2014'te net satışlarını bir önceki yıla göre yüzde 3,9 artarak 473 milyar liraya çıkmasına karşın, kâr baskısı ve artan maliyetlerin etkisiyle şirket-

lerin aynı dönemde faaliyet kârı yüzde 16,4 azalarak 36 milyar liradan 30 milyar liraya geriledi. 2013 yılında 500 büyüğün faaliyet kârı 36 milyar liraydı. Rapora göre, kurullardaki hareketlilik ve konjonktürel faktörlerin etkisiyle bazı şirketlerin kambyo pozisyonlarının olumlu katkısıyla 500 büyük şirketin dönem kârı ise yüzde 22,4 artışla 27 milyar lira oldu. **İstanbul Sanayi Odası'nın** (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2014"

araştırmasıyla ilgili değerlendirilmede bulunan **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, sanayicilerin kâr baskısı ve faizler nedeniyle finansman baskısına yenildiğini belirterek, sanayinin esas faaliyet kârlarında ciddi oranda gerileme yaşadığına dikkat çekti. Bahçivan, bu yıl "500 Büyük" ile ilgili söyleyebilecekleri en olumlu verilerin birinin zarar eden şirket sayısının azalması olduğunu belirtti. "2014'te 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda zarar eden şirketlerin sayısının ciddi bir azalışla 129'dan 83'e indiğini görüyoruz. Aynı eğilimi EBITDA verileri de ortaya koyuyor. Bu verilere göre 2013'te 32 şirket zarar etmişken, 2014'te bu sayı 19'a geriledi" dedi.

En fazla ihracat eden ilk 10 Türkiye'den % 13 pay aldı

TÜRKİYE'NİN en büyük şirketi TÜPRAS, üretimden satışlardaki liderliğini ihracatta da korudu ve toplam 3 milyar 724 milyon dolarlık ihracatıyla listenin zirvesinde yer aldı. Ardından gelen diğer iki şirket sırasıyla 3 milyar 464 milyon dolar ve 3 milyar dolarlık ihracat tutarlarıyla Ford Otomotiv ve Oyak Renault oldu. 2014'te en fazla ihracat yapan ilk 10 kuruluşun 9'u özel sektör, biri ise kamu kuruluşu. En çok ihracat yapan ilk 10 kuruluşun 81,213'te de ilk 10 ihracatçı içinde yer aldı. 2014'te ilk 10'a iki yeni kuruluş katılırken, 2 firma ilk 10'dan çıktı. 10 kuruluşun Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı yüzde 13 oldu.

En fazla ihracat yapan ilk 10 şirket

Sirket	Ihracat (Milyon \$)
TÜPRAS	3.725
Ford Otomotiv	3.465
Oyak-Renault	3.020
Arçelik	2.221
TOFAS	1.984
Toyota Otomotiv	1.599
Bosch	1.137
BSH Ev Aletleri	879
Eti Maden İşletmeleri	849
Icdas	839
Vestel Beyaz Esva	816
Colakoglu Metalurji	726
Mercedes-Benz Türk	653
Er-Bakir Elektrolitik Bakır Mam.	591
PETKIM	564

Uzlaşmanın örneğini göstermeliyiz

TÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nu açıkladığı toplantıda seçim sonrası ortaya çıkan durum ile ilgili görüşlerini de aktaran **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** "Türkiye uzlaşmayı başarmanın örneğini bu dönemde göstermek zorundayız" dedi. Müzakere sürecinin özellikle tüm sosyal çevreler tarafından sabırla izlenmesi gerektiğinin önemini altını çizen Bahçivan "Bellî bir pazarlıklar olgunluğa gelene kadar da tüm siyasi partilerimize, tüm liderlerimize anlayışla karşılanmasının gerektiğinin altını çizmek istiyorum" dedi.

52 YENİ FIRMA

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine 2014 yılında 52 yeni firma girdi. Bunlardan 40 tanesi geçen yıl **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alırken, 12 firma ise 2014'te **İSO 1000** dışından ilk 500 sıralamasına doğrudan girdi.

İLK 10'DA 5 KOÇ ŞİRKETİ

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu sıralamasının ilk beşinde Tüpraş, Ford ve Arçelik ile 3 ve bunlara ek olarak Tofas ve Aygaz ile ilk 10'da da 5 Koç grubu şirketi yer almış oldu.

TOPLAM İSTİHDAM 580 BİNE ÇIKTI

Şirketler toplam istihdamını yüzde 5,3'lük artışla 580 bine çıkardı.

80 BORSA ŞİRKETİ LİSTEDE

İSO 500 listesinde, Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda işlem gören 80 şirket yer alırken, bu şirketlerin üretimden satışları 140 milyar lira ile **İSO 500**'ün toplamını yaklaşık yüzde 33'ü oldu.

KURTARICI OLDU

Faaliyet kârının yarısını finansman gideri olarak kaybeden sanayici, kurtuluşu kurda buldu. Kambiyo kârının etkisiyle üretim dışı gelirler % 80 artarak 13.6 milyar TL'yi buldu

■ **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**'ın dün açıkladığı 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014' araştırması, finansman baskısı altındaki sanayicinin 'denize düşen yılana sarılır' misali **kura yöneldiğini** ortaya koydu. İSO 500'deki sanayi şirketleri, yıllık enflasyonun **yüzde 8.2** olduğu geçen yıl, net satışlarını **yüzde 3.9** artırarak **472.5 milyar liraya** çıkardı. Sanayici, geçen yıl, 2013'e göre yüzde 16.7 azalarak **15.9 milyar lira** finansman gideri ödedi. Faaliyet kârının yüzde 52.5'i finansman giderine gitmiş oldu. Bu sarmala karşı sanayicinin can simidi ise kurdaki artıştan kaynaklanan üretim dışı

faaliyet gelirleri oldu.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının 2013'te **yüzde 21.5** azalan üretim faaliyeti dışı gelirleri, geçen yıl **yüzde 80.6** artarak 13.6 milyar liraya çıktı.

Erdal Bahçivan

DÖVİZ KAZANDIRDI

Kambiyo kârlarının etkisiyle net kâr **yüzde 22.4** artarak 27.1 milyar liraya ulaştı. 2013'te net kârın yüzde 34.1'ine karşılık gelen üretim dışı faaliyet gelirlerinin oranı, geçen yıl yüzde 50.3'e fırladı. **İSO Başkanı Bahçivan**, sanayicilerin döviz pozisyonlarını çok daha sağlıklı tuttuklarını söyleyerek, "**Finansman yönetimini iyi yapan kurlarda kazançlı çıktı**" dedi.

EN BÜYÜK 10 SANAYİ KURULUŞU

Şirket	Üretimden satışlar (Milyon TL)
Tüpraş.....	37.501
Ford.....	10.539
Oyak-Renault.....	8.777
Arçelik.....	8.520
EÜAŞ.....	6.707
İçdaş Çelik.....	6.350
İsdemir.....	6.245
Ereğli Demir Çelik.....	6.114
Tofaş.....	6.000
Aygaz.....	5.692

KULİS TARAFI
PELİN CENGİZ

Sanayiciye paradan para kazanmak tatlı geldi

Ekonomik büyüklükte 2010'da dünyada 17. sırada olan Türkiye, 2014'te iki basamak gerileyerek 19. sıraya düştü. İktidarın bir dönem dilinden düşürmediği 2023'te ilk 10 ekonomiden biri olma hedefi epeydir gündemde yer bulmuyor. - **The Economist Intelligence Unit**'in son günlerde yaptığı bir tahmine göre ise Türkiye, 2050'de maalesef ilk 20 içinde yok.

Hayaller 10 büyük ekonomiden biri olabilmekte ama gerçekler ilk 20'de bile tutunamayacağımızı gösteriyor. Yani, Türkiye dünyanın önde gelen sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkelerini kapsayan G20'den de hızla düşmek üzere...

Istanbul Sanayi Odası'nın her yıl açıkladığı **ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014** verileri de bu gelişmeleri doğrular nitelikte. Şirketlerin listedeki yerlerinde bazı değişiklikler olsa da ilk 10 aynı kaldı, ilk üçün müdavimleri değişmedi. İlk sırayı önceki yıllarda olduğu gibi **Tüpraş** bırakmazken, son dönemde işçilerinin sözleşmelerini yenilememekte direnen ve işçilerin greviyle karşılaşan **Ford Otomotiv** ikinci ve **Oyak-Renault** üçüncü oldu.

Raporun en temel tespitlerine bakalım...

ISO 500'ün yarattığı katma değerın toplam sanayi katma değeri ve GSYH içinde aldığı paylar önemli bir gösterge. 2013'te **ISO 500**'ün temel fiyatlarla yarattığı brüt katma değerın sanayi içindeki payı yüzde 22,6 iken, bu oran 2014'te yüzde 21,5'e gerilemiş.

2012 ve 2013'te **ISO 500**'ün üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değerın GSYH içindeki payı ise yüzde 8,4 iken, bu oran 2014'te yüzde 7,5'e olmuş. Özetle 2014'te **ISO 500**'ün performansı genel olarak sanayi ve ekonomi performansının altında kalmış. Bu şirketlerin ihracatı 2014'te yüzde 3,1 azalarak 61,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiş. Bu hâliyle **ISO 500**'ün iki yıl üst üste ihracatının gerilediği de önemli tespitlerden biri.

Şirketlerin finansal yapısının sağlıklı olup olmadığının en önemli parametrelerinden olan toplam borçların özkaynaklara oranı ise 2014'te de yüksek bir oran olan yüzde 132 seviyesini korudu.

Türkiye sanayisinde son yıllarda gözlenen değişimi ise en iyi üretim faaliyeti dışı gelirlerle ilişkin göstergeler anlatıyor. Üretim faaliyeti dışı gelirler, temettü gelirleri, iştirak gelirleri, faiz gelirleri, net kambiyo kârları, menkul ve duran varlık satışları gibi unsurlardan oluşuyor.

ISO 500'ün üretim faaliyeti dışı gelirleri 2012'de yüzde 53,4 artarak 9,6 milyar liraya ulaşmış. 2013'te ise bu rakam yüzde 21,5 gerileyerek 7,5 milyar liraya inmiş. Ancak, 2014'te tekrar yüzde 80,6 artışla 13,6 milyar liraya fırlamış.

Üretim dışı gelirlerdeki bu artış 2008'den beri görülen en büyük artışa işaret ediyor. Bunun en önemli kaynağı da net kambiyo kârları ve gelirleri. Dolayısıyla, sanayici üretimi, ihracatı bir kenara bırakıp, dövizden kâr etme yani paradan para kazanma alışkanlığına geri dönmüş.

2014'te **ISO 500**'ün kendi faaliyetlerinden elde ettiği kârlılık oranı ise yüzde 6,4. Kârın büyüklüğü 30,5 milyar lira. Bu, bir önceki yıla oranla 6 milyar liralık azalmaya işaret ediyor. Bu azalmanın en büyük sebebi ise satışların maliyeti ve faaliyet giderlerindeki artış. Hâliyle döviz varlığından para kazanmak, bu tabloda üretmekten ve satmaktan daha zahmetsiz.

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, bu konuda şu değerlendirmeyi yapıyor: "**Bizim için esas olan sanayicinin faaliyetinden elde ettiği kârdır. Bu rakamda gerileme olması oldukça düşündürücü. Sanayicilerin kârlılık artışında faaliyet dışı imkânlarının olumlu etkisi oldu. Ancak ana faaliyeti olan sanayiden elde ettiği kârlılığın asla geri plana itilmemesi gerekli.**"

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değere bakıldığında şirketlerin sadece yüzde 3,2'si ileri teknoloji üretebilen yeteneğe sahip. Burada da teknoloji yoğunluklarına göre en fazla katma değer yaratan sektörler eczacılık, bilgisayar, elektronik ve optik ürünler imalatı ile hava taşıtları ve uzay araçları.

Türkiye sanayisinin G20'de tutunabilmek için alması gereken daha çok yolu var.

pelincengiz@gmail.com

İSO: Büyüme 2014'ün gerisinde

İSO'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014" sıralamasını açıklarken **Erdal Bahçivan** 2015 büyümesinin yüzde 2 düzeyinde kalma riski olduğunu belirtti

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı **Erdal Bahçivan**, tahminlerin yüzde 3 ve üzerinde olmasına karşın, sanayiciler olarak, 2015 büyümesinin geçen yılın da altında kalarak yüzde 2 dolayında gerçekleşme riski gördüklerini söyledi. Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) büyümesi 2014 yılında yüzde 2,9 düzeyinde gerçekleşti.

İSO Başkanı **Erdal Bahçivan** "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014" sıralamasını açıkladı ve gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Bahçivan bir gazetecinin 2015 yılı değerlendirmesini sorması üzerine, "Her ne kadar yılın ilk çeyreğine Türkiye yüzde 2,3 büyütüldü de, sanayi payı son yılların en düşük rakamlarından bir tanesi. Hem finansal açıdan yılın ilk yarısında yaşanan aşırı olumsuzluklar; hem seçim senesinde olmamız, hem dünya konjonktüründeki olumsuz gelişmeler maalesef 2015 ile ilgili çok umut var pozisyonunda olmamızı engelliyor" diyerek şöyle konuştu:

"BÜYÜMENİN TOTAL KÜTLESİNE DEĞİL, KALİTESİNE BAKMALI"

"Yılın ikinci çeyreği de ilk çeyrektekine farklı bir boyutta; ihracat rakamları ve bir takım farklı veriler, sanayi verileri zaten bunu gösteriyor. Ben olacağını düşünmüyorum. Yani yüzde 2,3'lük genel büyümenin ilk çeyrektekinin, ikinci çeyreğe de hemen hemen aynı mertebelerde yansıtacağı düşüncesindeyiz. Şu andaki, Türkiye'nin 2015 yılındaki genel büyümesiyle ilgili tahminler her ne kadar yüzde 3'ün üzerinde bir rakamın bazı çevreler tarafından korunsu dahi, geçen yıl yakaladığımız büyümenin altında bir büyümeyi toplamda 2015'te gerçekleşme riskinin olduğunu biz gözlemliyoruz. Umuyoruz ki bu düşüncemiz doğru çıkmaz. Ama şu anda ki gidişat Türkiye'nin 2015'in toplamını yüzde 2'ler noktasında geçireceği pozisyonunda. Ama tabii ki asıl önemli olan büyümenin total kütlesi değil, büyümenin kalitesinin tartışılması konusu"

"UMUYORUZ Kİ BU TABLO ÖNÜMÜZDEKİ YILLARDA BİR YÜKSELİŞ SEYRİNE GİRECEKTİR"

Bahçivan, yabancı sermaye yatırımlarıyla ilgili sorulara bir soruya şöyle yanıt verdi:

"Eğer biz yabancı sermayeyi Türkiye'ye çekeceksek, bunun mümkün olduğu kadar, ileri teknoloji ve katma değeri de beraberinde getiren bir amaç gayesinde gelmesinin, kaliteli bir yabancı sermaye çekişi olduğunu her

EN BÜYÜK 500 AÇIKLANDI, BİRİNCİ YİNE TÜPRAŞ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketlerini belirledi. Buna göre, önceki yılın birincisi **Tüpraş** 37,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine birinci, önceki yılın ikincisi **Ford Otosan** da 10,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine ikinci olurken, önceki yılın dördüncüsü **Oyak Renault** 8,8 milyar lira üretimden satışlar ile üçüncülüğe yükseldi. Sıralamada dördüncü sırayı, önceki yılın besincisi

Arçelik 8,5 milyar liralık üretimden satışlar ile alırken, önceki yılın üçüncüsü **Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)** 6,7 milyar lira ile besinciliğe geriledi ve ilk 10'a giren tek kamu kuruluşu oldu. Bu kuruluşları, 6,4 milyar lira üretimden satışlar ile **İçdaş Çelik**, 6,2 milyar lira üretimden satışlar ile **İskenderun Demir Çelik**, 6,1 milyar lira üretimden satışlar ile **Ereğli Demir Çelik**, 6,0 milyar lira üretimden satışlar ile **Tofaş** ve 5,7 milyar lira üretimden satışlar ile **Aygaz** izledi.

Uzun yıllardır koalisyon pazarlıklarının, müzakerelerinin nasıl yapıldığının unutulduğunu ifade eden Bahçivan, "Türkiye uzlaşmayı, uzlaşarak iş yapmayı, kümelenerek bir noktada buluşmayı, farklı fikirlerin bir havuz içerisinde değerlendirilerek ondan verimli bir şeyler elde etmeyi başarmamızın da bence örneğini bu dönemde göstermek zorundadır. Türk Demokrasisine ve Türkiye'nin demokratik olgunluğuna, siyasi partilerimizin de demokratik olgunluğuna, liderlerimizin de olgunluğuna yakışan budur" dedi ve şöyle devam etti:

"Ben bu müzakereler sürecinin sabırla, özellikle tüm sosyal çevreler tarafından sabırla izlenmesi gerektiğini

zaman savunuyoruz. Eğer bu sayıda her geçen sene bir düşüş varsa; o da sanayinin yabancılar için geçtiğimiz 4-5 yıla göre yeterli kadar özenilen bir noktada görülmediğinin bir göstergesi. Umuyoruz ki bu tablo önümüzdeki

KOALİSYON ÖNCESİ PAZARLIKLAR NORMAL

öneminin altını çizmek istiyorum. Belli bir pazarlıklar olgunluğa gelene kadar da tüm siyasi partilerimize, tüm liderlerimize anlayışla karşılanmasının gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Koalisyon noktasında, eğer bu günkü tablo böyle bir resim ortaya koymuşsa, bunun pozitif bir enerji ile, bir pozitif enerji beklentisiyle değerlendirilmesinin Türkiye ekonomisinin, Türkiye'nin ekonomik geleceğinin hayırna olacağını düşünüyorum. Demokrasilerdeki en önemli paydaş seçmendir. Seçmen bu doğrultuda karar verdiyse, herkesin buna anlayış içerisinde bakıp, bu değerlendirmelerini de aynı saygı çerçevesinde neticeye ulaşmasını umutla beklememiz gerektiğini düşünüyorum."

yıllarda bir yükseliş seyrine girecektir."

"BİZ İNŞAATA VE İNŞAATÇIYA KARŞI DEĞİLİZ"

Bir gazetecinin, daha önce Bahçivan'ın sanayicilerin inşaat sektörüne yöneldiği

şeklinde yaptığı açıklamaları hatırlatması üzerine İSO Başkanı şu değerlendirmelerde bulundu:

"İnşaat sanayici tartışması, Türkiye'de maalesef çok maganleşen bir konu olmaya başladı. Bir kere biz sanayici olarak, inşaatçıya karşı değiliz. Biz herkesin inşaatçı olmasına karşıyız. Türkiye gibi bir ülkede tabii ki inşaatın mutlaka doğru inşaatın, yapılması gereken inşaatın ve bu yapılan inşaatların da sanayiye ve sanayiye vereceği katkının artı değer getirdiği muhakkak. Ancak sanayiye bırakıp, sanayicilikteki faaliyetlerini bırakıp, umudu ve geleceği inşaatçı arama eğiliminin giderek artıyor olması, Türkiye'nin geleceği açısından, hem inşaatçı sürdürülebilirliği açısından, hem sanayinin sürdürülebilirliği açısından son derece bizi endişelendiren bir tablo olduğu için biz bunu dile getirdik. Biz inşaatçı ve inşaatçıya karşı değiliz. Ama biz sanayi birikimlerinin, sanayinin hem sermaye birikimlerinin, hem emek birikimlerinin, hem tecrübe deneyim birikimlerinin, teknoloji birikimlerinin bir çarpıda vaz geçilerek farklı sektörlerle kaydırılmasının Türkiye'nin hayırna olmadığını savunuyoruz." **DHA**

06
business

Operating profit of Turkish industrial sector falls in 2014

The operating profit of Turkey's 500 largest industrial companies dropped from TL 36.4 billion in 2013 to TL 30.5 billion in 2014, the İstanbul Chamber of Commerce (İSO) has announced.

Operating profit of Turkish industrial sector falls in 2014

▶ The operating profit of Turkey's 500 largest industrial companies dropped from TL 36.4 billion in 2013 to TL 30.5 billion in 2014, the İstanbul Chamber of Commerce (İSO) has announced.

In a press meeting on Tuesday İSO released its annual list for the top 500 industrial firms - known as the İSO500 - according to their sales revenues. During the meeting Erdal Bahçivan, the chairman of İSO, said: "The profit rate on operations of our 500 largest industrial firms decreased from 8 percent in

2013 to 6.4 percent in 2014. ... Unfortunately, we face the same picture this year. The operating profit of the largest companies seem to have seriously collapsed." Bahçivan also said the number of companies that posted a loss in their balance sheet fell from 129 in 2013 to 83 in 2014. Turkey's largest oil refining company, the Turkish Petroleum Refineries Corporation (TÜPRAS), retained its spot as number one on the list of the top 500 industrial companies with TL 37.5 billion in sales revenue. **İstanbul Today's Zaman**

473
MİLYAR TL
net satış geliri

30
MİLYAR TL
faaliyet kârı

61.3
MİLYAR \$
ihracat

417
ŞİRKET
2014'te kâr etti

3.1
MİLYAR TL
Ar-Ge
harcaması

579
BİN 664
özel firmalarda
çalışan sayısı

İSO 500'DE İLK 10 DEĞİŞMEDİ

ŞAMPİYON TÜPRAŞ

İLK 10 SANAYİ KURULUŞU

2014	2013	ŞİRKET	GELİR*
1	1	TÜPRAŞ	37.501
2	2	Ford Otomotiv	10.539
3	4	Oyak-Renault	8.777
4	5	Arçelik	8.520
5	3	EÜAŞ	6.707
6	7	İçdaş	6.350
7	9	İskenderun D.C.	6.245
8	8	Ereğli D.C.	6.114
9	6	TOFAŞ	6.000
10	10	Aygaz	5.692

* Milyon TL

İstanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesinde Tüpraş 37.5 milyar TL'lik satış geliriyle birinci olurken, 500 firma'nın toplam satışları yüzde 3.9 artışla 473 milyar TL'ye ulaştı

ÖNDER ÇELİK

Uzun yıllardır Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu unvanını koruyan Tüpraş, İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2014'e ilişkin açıkladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde 37 milyar 501 milyon TL'lik üretimden satış geliriyle yine ilk sırada yer aldı. İSO 500'de ilk 10 değişmezken, listeye 2014 yılında 52 yeni firma girdi. İlk 10'da altı, ilk 500'de 80 firma halka açıkken, ilk 10'daki tek kamu kuruluşu Elektrik Üretim A.Ş. oldu. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açıkladığı verilere göre, net satışların 2013 yılına göre yüzde 3.9 artarak 473 milyar TL'ye çıkan İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, Türkiye sanayi ihracatının yüzde 40.7'sini gerçekleştirdi. En büyük şirketlerin ağırlıklı olarak petrokimya, otomotiv ve demir-çelik sektörlerinden olduğu araştırmada, ikinci sırayı 10 milyar 539 milyon TL'lik üretimden satış ile Ford Otomotiv, üçüncülüğü ise 8 milyar 777 milyon TL ile satış ile Oyak-Renault aldı. Şirketlerin faaliyet kârının bir önceki yıla göre yüzde 8'den 6.4'e gerileyerek 30 milyar TL'ye düştüğünü vurgulayan Bahçivan, "Bizim için esas olan sanayinin faaliyetlerinden elde ettiği kârdir. Bu rakamda gerileme olması oldukça düşündürücü. Sanayicilerin kârlılık artışında faaliyet dışı imkânların otumlu etkisi oldu" diye konuştu. Sanayinin son 15 yıldır ekonomi içindeki ağırlığını kaybettiğini belirten Bahçivan, 2.3 büyüyün ekonomiyeye karşın imalat sanayinin yüzde 0.8 büyüdüğünü kaydetti. Bahçivan, inşaat-sanayici tartışmasının da magazinleştiğini ifade ederek, "Biz inşaat ve inşaatçıya karşı değiliz. Biz herkesin inşaatçı olmasına karşız" dedi.

YABANCI ORTAK AZALDI

Kârlılık yüzde 22 arttı

İSO 500 şirketlerinin faaliyet kârı, bir önceki yıla göre 6 milyar azalmayla 30 milyar TL olarak gerçekleşti. Şirketler, esas faaliyet gelirlerinin yine yarınsından fazlası olan 16 milyar TL'yi finansman gideri olarak kaybetti. Şirketler toplam istihdamını yüzde 5.3'lük artışla 579 bin 664' e çıkardı. Şirketlerin duran varlıklarının

toplam varlıklar içindeki payı yüzde 50'den yüzde 46'ya gerilerken, zarar eden şirketlerin sayısı ciddi bir azalışla 129'dan 83'e indi. 500 sanayi kuruluşunun kârlılıkları yüzde 22 artışla 27 milyar TL'ye ulaşırken, 2014'te en fazla kâr eden kuruluş 1.8 milyar liralık dönem kârı ile Ereğli Demir Çelik oldu. İkinci sırada 1.15 milyar lira ile İskende-

run Demir-Çelik yer alırken, üçüncü sırada Eti Maden İşletmeleri, dördüncü sırada TPAO yer aldı. Toplam borçların özkaynaklara oranı yüzde 132 seviyesini korudu. Rapora göre, 500 büyük şirket, üretimden satışlarının yüzde 0.7'sini Ar-Ge harcamalarına ayırırken, yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2014 yılında 126'ya geriledi.

KOALİSYON TARTIŞMASI

Uzlaşarak iş yapmayı göstermeliyiz

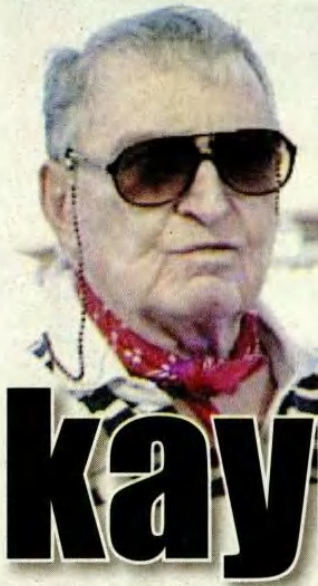
Erdal Bahçivan, yardımcılar Adnan Dağkiran (solda) ve İrfan Özhamaralı (sağda) ile İSO 500 listesini dün açıkladı.

Genel seçim sonrası partilerin hükümet kurma sürecine ilişkin değerlendirmede bulunan İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Türkiye uzlaşarak iş yapmayı, farklı fikirleri bir havuz içinde değerlendirerek verimli bir üretim çıkarmayı göstermek zorunda. Türkiye'ye ve parti liderlerinin olgunluğuna yakışan davranış modeli budur. Yaşanan süreç tüm sosyal çevrelere sabırla izlenmeli. Aynı şekilde tüm liderlere bu süreç zarfında anlayışla yaklaşılmalı" dedi.

TÜRKİYE'NİN İLK 500 SANAYİ KURULUŞU SIRALAMASINDA LİSTENİN İLK SIRALARI KOÇ GRUBUNA AİT

'Gezici' Koç ekonomisinin kaymağını yiyor

EKONOMİ SERVİSİ

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2014 yılı "Türkiye'nin 500 büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre, listenin ilk 4 sırasında Gezi provokasyonuna destek sağlayan Koç Grubu yer aldı. Paralel yapı ile telefon görüşmeleri deşifre olan Koç Grubu'nun hükümete yönelik darbe girişiminin altyapısını oluşturan Gezi kalkışmasına lojistik sağlarken, diğer yandan da Türkiye ekonomisinin kaymağını yediği rakamlarla belgelendi.

İSO'nun araştırmasına göre Türkiye Petrolleri Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) listenin birinci sırasında yer alırken, Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. ikinci, Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş. üçüncü ve Arçelik A.Ş. dördüncü sırada yer aldı. Tofaş Türk Otomobilleri Fabrikası A.Ş. ile listenin 9'uncu sırasında yer alan Koçlar Aygaz A.Ş. ile listenin 10'uncu sırasını da kapattı. Böylece Koç Grubu İSO'nun ilk 10 sırasında 6 şirket ile boy göstermiş oldu.

TÜPRAŞ BİRİNCİ

FORD OTOMOTİV İKİNCİ

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine 2014 yılında 52 yeni firma girdi. Bunlardan 40 tanesi geçen yıl "İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralamasında yer alırken, 12 firma ise 2014'te İSO 1000 dışından ilk 500 sıralamasına doğrudan girdi.

Net üretimden satışlar baz alınarak inceleme yapıldığında TÜPRAŞ, 2014'te

337 milyar 501 milyon 812 bin 917 liralık net üretimden satışla birinci olurken, TÜPRAŞ'ı 10 milyar 539 milyon 302 bin 862 liralık net üretimden satışla Ford Otomotiv Sanayi AŞ izledi. Üçüncü sırada 8 milyar 777 milyon 455 bin 748 lira ile Oyak-Renault yer alırken, dördüncü sıraya 8 milyar 520 milyon 701 bin 667 lira ile Arçelik oturdu.

2013 yılında üçüncü sırada bulunan Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) 2014 yılı sıralamasında beşinci sıraya gerilemesine rağmen ilk 10'a giren tek kamu kuruluşu oldu.

EN FAZLA KÂR EDEN TÜPRAŞ

Araştırmaya göre 2014 yılında üretici fiyatlarıyla en yüksek katma değer oluşturan kuruluş 2013 yılında olduğu gibi TÜPRAŞ oldu. TÜPRAŞ 20 milyar 25 milyon 166 bin 12 liralık brüt katma değer ile tek başına ilk 500 kuruluşun ortaya koyduğu toplam katma değerinin 2013 yılında yüzde 17,3'ünü gerçekleştirirken, 2014 yılında bu oran yüzde 15,3 olarak gerçekleşti.

İkinci sıradaki kuruluş işminin açıklanmasını istemezken, en yüksek katma değer oluşturan üçüncü firma 6 milyar 814 milyon 754 bin 608 lira ile JTI Tütün oldu.

En fazla kar eden ilk 10 kuruluş için de iki kamu, sekiz özel sektör kuruluşu bulundu. Kamu kuruluşları en fazla kar eden kuruluşlar arasında üçüncü ve dördüncü sırada yer aldı.

İSO İLK 500 SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN İLK 10 ŞİRKET

SIRA	2014	2013	KURULUŞLAR	Üretimden satışlar (NET-TL)
1	1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	37.501.812.917
2	2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	10.539.302.862
3	4	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	8.777.455.748
4	5	5	Arçelik A.Ş.	8.520.701.667
5	3	3	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	6.707.382.164
6	7	7	İçdaş Çelik Enerji Ters. Ulaşım Sanayi A.Ş.	6.350.289.705
7	9	9	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	6.245.223.256
8	8	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	6.114.214.014
9	6	6	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	6.000.729.958
10	10	10	Aygaz A.Ş.	5.692.178.368

ÜLKER SIRALAMASINI YÜKSELTTİ

İSO'nun listesinde 2013 yılında 78. sırada olan Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş. 2014'te 4 basamak yükselerek 74. sıraya yerleşirken, Ülker Çikolata Sanayi A.Ş. de 81. sıradan 78. sıraya, Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş. de 2 basamak yükselerek 33. sırada yer aldı. İki şirketin üretim artışları şöyle:

2014	2013	KURULUŞLAR	Üretimden satışlar (NET-TL)
33	35	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2.141.431.162
74	78	Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.	1.131.803.071
78	81	Ülker Çikolata Sanayi A.Ş.	1.048.585.193

İlk 500 açıklandı

İSTANBUL Sanayi Odasının (İSO)

“Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” 2014 yılı araştırması sonuçlarında ilk sırayı geçmiş yıllarda olduğu gibi yine Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ) aldı. TÜPRAŞ, 2014’te 37 milyar 501 milyon 812 bin 917 liralık net üretimden satışla birinci olurken, TÜPRAŞ’ı 10 milyar 539 milyon 302 bin 862 liralık net üretimden satışla Ford Otomotiv Sanayi AŞ izledi. Üçüncü sırayı ise 8 milyar 777 milyon 455 bin 748 lira ile Oyak-Renault aldı. **İstanbul** / aa

TÜPRAŞ, en büyük sanayi kuruluşumuz

ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 araştırmasına göre; TÜPRAŞ 37.5 milyar lira üretimden satışlar ile bu yıl da birinci oldu. İlk 10'da, 5 Koç Grubu şirketi yer alıyor

ISTANBUL Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasında ipi yine Tüpraş göğüsledi. **ISO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2014 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 37,5 milyar lira ile TÜPRAŞ oldu. Ford 10,5 milyar satış geliriyle ikinciliğini korurken, üçüncülüğe bir önceki yılın dördüncüsü olan Oyak-Renault yükseldi.

Istanbul Sanayi Odası'nın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 araştırmasının sonuçları açıklandı. Buna göre, önceki yılın birincisi TÜPRAŞ 37,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine birinci, önceki yılın ikincisi Ford Otosan da 10,5 milyar lira üretimden satışlar ile yine

ikinci olurken, önceki yılın dördüncüsü Oyak Renault 8,8 milyar lira üretimden satışlar ile üçüncülüğe yükseldi. Sıralamada dördüncü sırayı, önceki yılın beşincisi Arçelik 8,5 milyar liralık üretimden satışlar ile alırken, önceki yılın üçüncüsü Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) 6,7 milyar lira ile beşinciliğe geriledi ve ilk 10'a giren tek kumu kuruluşu oldu.

İlk 10'da Koç'tan 5 şirket

Bu kuruluşları, 6,4 milyar lira üretimden satışlar ile İçdaş Çelik, 6,2 milyar lira üretimden satışlar ile İskenderun Demir Çelik, 6,1 milyar lira üretimden satışlar ile Ereğli Demir Çelik, 6,0 milyar lira üretimden

satışlar ile Tofaş ve 5,7 milyar lira üretimden satışlar ile Aygaz izledi. Böylece, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu sıralamasının ilk beşinde Tüpraş, Ford ve Arçelik ile 3 ve bunlara ek olarak Tofaş ve Aygaz ile ilk 10'da da 5 Koç Grubu şirketi yer almış oldu. **ISO 500**'de toplam kâr, yüzde 22 artışla 27 milyar liraya çıktı. **ISO 500**, toplam sanayi ihracatının yüzde 40,7'sini gerçekleştirdi. 2014'te **ISO 500**'ün toplam istihdamı yüzde 5 artışla 580 bin oldu. **ISO 500**'te yabancı sermayeli şirket sayısı 126'ya geriledi. 2014 yılında zarar eden şirket sayısı 129'dan 83'e geriledi. **ISO 500**'de toplam kâr yüzde 22 artışla 27 milyar liraya çıktı.

En büyük 500 şirketin 4'ü Trabzon ve Rize'de

Doğu Karadeniz İhracatçılar Birliği (DKİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hamdi Gürdoğan, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarından 4'ünün Trabzon ve Rize'de olduğunu ifade ederek, bu kuruluşların yöneticilerini tebrik etti. Gürdoğan, **İstanbul Sanayi Odası**'nın, her yıl olduğu gibi bu yıl da Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunu açıkladığını belirtti.

TAMAMI İHRACATÇI

Gürdoğan, 2014 yılı performanslarına göre yapılan sıralamada, 500 büyük sanayi kuruluşu arasına Trabzon'dan Oltan Gıda Maddeleri İhracat İthalat ve Ticaret AŞ'nin

38'inci, Özgün Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin 292'nci, Arslantürk Tarım Ürünleri Sanayi İhracat ve İthalat AŞ'nin ise 323'üncü girmeyi başardığını bildirdi. En büyük şirketler arasında Rize'den de 210. sırada Çayeli Bakır İşletmeleri AŞ'nin de bulunduğunu kaydeden Gürdoğan, şunları kaydetti:

"Doğu Karadeniz'den Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu sıralamasına giren firmaların tamamının ihracatçı olması, bölge ekonomisine en büyük katkının ihracat tarafından sağlandığını ortaya koyuyor. Bu sıralamaya giren firmaların, daha artmasını temenni ediyorum."

Sanayicininin kârı 'kur' yaptı

**TÜPRAŞ ISO
500'de ipi
göğüsledi**

Kârlılığını kurla arttıran sanayi devleri, elde ettikleri kazancın yarısından fazlasını da faize ödedi. Net satışları 473 milyar liraya çıkan ISO 500'ün, faaliyet kârı 30 milyar liraya düştü. **Bu rakamın 16 milyarı da finansman maliyetine gitti. Ancak kambio pozisyonu ile sanayici kârlılığını yüzde 22 artışla 27 milyar liraya yükseltmeyi başardı. Devler liginde ipi ise TÜPRAŞ göğüsledi.**

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre, Türkiye'nin dev şirketlerinin geçen yıl faaliyet karlılığı yüzde 6.4 gerilerken, aldığı kambio pozisyonundan olumlu etkilendi. Kurun etkisiyle karlılıkları yüzde 22 artışla 27 milyar liraya yükselen ISO 500 şirketlerinin, faaliyet karı ise 6 milyar lira düşüşle 30 milyara geriledi. Esas faaliyet geliri olan 30 milyar liranın 16 milyarını da faize

Hamide Hangül

ödeyen Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarında zarar eden şirket sayısı da 129'dan 83'e düştü. Devler liginde ise ipi yine

TÜPRAŞ göğüsledi. TÜPRAŞ, 2014'te 37 milyar 501 milyon 812 bin 917 liralık net üretimden satışla birinci olurken, TÜPRAŞ'ı 10 milyar 539 milyon 302 bin 862 liralık net üretimden satışla Ford Otomotiv Sanayi AŞ izledi. Üçüncü sırada 8 milyar 777 milyon 455 bin 748 lira ile Oyak-Renault

Erdal Bahçivan

yer alırken, dördüncü sıraya 8 milyar 520 milyon 701 bin 667 lira ile Arçelik oturdu. 2013 yılında üçüncü sırada bulunan Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) 2014 yılı sıralamasında beşinci sıraya geriledi.

KAR ŞAMPİYONU EREĞLİ

İlk 10 kuruluş arasına girebilen tek kamu kuruluşu EÜAŞ'ın üretimden satışları 6 milyar 707 milyon 382 bin 164 lira olarak gerçekleşti. Altıncı sırada 6 milyar 350 milyon 289 bin 705 lira ile

Zarar edenler 83'e geriledi

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, bu yıl ISO 500'de zarar eden şirket sayısının 129'dan 83'e düştüğünü söyledi. Toplam karlılığın yüzde 22 artışla 27 milyar liraya çıktığını açıklayan Bahçivan, "Bunda, kurlardaki hareketlilik ve konjonktürel faktörlerin etkisiyle bazı şirketlerimizin kambio pozisyonlarının olumlu katkısı olmuştur" dedi.

2014 YILININ EN BÜYÜK 10 SANAYİ KURULUŞU

ŞİRKET	ÜRETİMDEN SATIŞLAR
TÜPRAŞ	37.501.812.917
FORD OTOMOTİV	10.539.302.862
OYAK RENAULT	8.777.455.748
ARÇELİK	8.520.701.667
ELEKTRİK ÜRETİM AŞ	6.707.382.164
İÇDAŞ ÇELİK	6.350.289.705
İSKENDERUN DEMİR ÇELİK	6.245.223.256
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK	6.114.214.014
TOFAŞ	6.000.729.958
AYGAZ	5.692.178.368

(NET TL)

Sanayi ağırlığı ekonomide azalıyor

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, toplantı konusunda soruları yanıtladı. İnşaat sektörüne ilişkin bir soruya Bahçivan, "Biz inşaatla değil, herkesin inşaatçı olmasına karşıyız. Sanayi emeklerinin bir çırpıda vazgeçilmesinin doğru olmadığını düşünüyoruz" dedi. Bahçivan, sanayi sektörünün, genel ekonomi içindeki ağırlığını kaybetme eğilimini sürdürdüğünü söyledi.

ISO 500'de gizemli 18 dev kuruluş

ISO 500'de bu yıl da gelenek değişmedi. Listeye giren şirketlerden 18'i isminin açıklanmasını istemedi. Bunlar arasında 43'üncü sırada yer alan bir kamu, diğerlerini özel sektör şirketleri oluşturdu. Bunlardan 7'si yabancı sermayeli şirketlerden oluşurken, sadece 3'ü yüzde 100 yabancı sermayeli şirket oldu. İsmi açıklamayan diğer 10 şirketin ise yerli sermayeli olduğu gözlemlendi.

SANAYİDE KOÇ DAMGASI

**İstanbul Sanayi Odası'nın
açıkladığı 500 Büyük
Sanayi Kuruluşu listesinin
ilk sırasında TÜPRAŞ
yer aldı. Listenin ilk 10
sirasında Koç Grubu'na
ait 5 şirketin yer
alması dikkat çekti**

İSTANBUL Sanayi Odası'nın 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014 araştırmasının sonuçları açıklandı. Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu 2014 yılında da 37.5 milyar lira üretimden satışlar ile Türkiye Petrol Rafineri-

leri A.Ş. (TÜPRAŞ) oldu. Önceki yılın ikincisi Ford Otosan da 10.5 milyar lira üretimden satışlar ile yine ikinci olurken, önceki yılın dördüncüsü Oyak Renault 8.8 milyar lira üretimden satışlar ile üçüncülüğe yükseldi.

Sıralamada dördüncü sırayı, önceki yılın beşincisi Arçelik 8.5 milyar liralık üretimden satışlar ile alırken, önceki yılın üçüncüsü Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) 6.7 milyar lira ile beşinciliğe geriledi ve ilk 10'a giren tek kumu kuruluşu oldu.

Bu kuruluşları, 6.4 milyar lira üretimden satışlar ile İçdaş Çelik, 6.2 milyar lira üretimden satışlar ile Iskenderun Demir Çelik, 6.1 milyar lira üretimden satışlar ile Ereğli Demir Çelik, 6.0 milyar lira üretimden satışlar ile Tofaş ve 5.7

milyar lira üretimden satışlar ile Aygaz izledi. Böylece, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu sıralamasının ilk beşinde TÜPRAŞ, Ford ve Arçelik ile 3 ve bunlara ek olarak Tofaş ve Aygaz ile ilk 10'da da 5 Koç Grubu şirketi yer almış oldu.

Sanayinin devleri borç batağında

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunu açıkladı. **ISO 500'**de yer alan sanayi devlerinin borç tutarı 257 milyar liraya ulaştı. Özel sektör firmalarının toplam borcu, sermayelerinin bir buçuk katına ulaşırken, elde edilen kârın yarısının borçlara gitmesi dikkat çekti.

ABDULKADİR CEMBEKİ | İSTANBUL

İstanbul Sanayi Odası 2014 yılı verilerine göre Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunu açıkladı. **İstanbul Sanayi Odası** "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2014-**ISO 500**" raporunu dün kamuoyuyla paylaştı. Buna göre son 10 yıldır cazibesini inşaat ve enerji sektörüne kapırcan imalat sanayinin borcu her geçen yıl artmaya devam ediyor. Listede ilk 500'e giren sanayi şirketinin borçları yüzde 7,8 artışla 257 milyar liraya ulaştı. Firmaların bankalara olan borçları da yüzde 12,6 artışla 140 milyar liraya yükseldi.

Bir sanayi şirketinin finansal yapısının sağlıklı olup olmadığına en önemli göstergelerinden birinin toplam borçların öz kaynaklarına oranı olduğunu belirten **ISO Başkanı Tural Bahçivan**, bu oranın özel şirketlerde yüzde 150 seviyesinde olduğunu söyledi. Dünyada ise bu oranın kabul edilebilir seviyesinin yüzde 70 olduğuna dikkat çeken Bahçivan, şirketlerin toplam borçlarının aktif toplamı içindeki payına bakıldığında sanayi sektörünün içinde bulunduğu finansman yükünün açıkça görüldüğünü kaydetti. 500 şirketin toplam borçları aktif toplamı içindeki payının 2014 yılında yüzde 57 olarak gerçekleştiğini belirten Bahçivan, şirketlerin finansman ihtiyacının devam ettiğini söyledi.

İmalat sanayinin geçen yıl yüzde 2,9 büyüten ekonomiyte yüzde 3,7'lik büyümeyle katkı sağladığını hatırlatan Bahçivan, 2015'in ilk çeyreğinde ise yüzde 2,3 büyüten ekonomide imalat sanayii büyümesinin yüzde 0,8 olarak gerçekleştiğine dikkat çekti. Bahçivan, "Bu da hep dile getirdiğimiz büyümenin kalitesi sorunu bir kez daha açıkça göstermiştir. **İstanbul Sanayi Odası** olarak üretimden ve yatırımlardan uzaklaşarak, kaynağı daha çok tüketimden alan bir büyümenin sürdürülebilir olmadığını her zaman olduğu gibi bir kez daha vurgulamak istiyoruz. İlk çeyrekteki büyümeyi büyük ölçüde tüketim ağırlıklı olması, Türkiye'de son yıllarda üretimi dayandıran büyümenin sürmekte olduğunu göstermekte. Türkiye'nin yarınları düşünürsen herkes, bu kısır döngüyü görmek zorunda. Dahası karar vericilere ve basta biz sanayicilere düşen görev bunu kırmak ve tersine çevirmek olmalı." dedi.

ŞİRKETLERİN KÂRI ERİDİ

2014 yılında şirketlerin toplam satışlarının geçen yıla göre yüzde 3,9'luk bir artışla 473 milyar liraya çıktığını belirten Bahçivan, ancak bu artışın 8,2'lik 2014 yılı enflasyonunun altında kalmasının düşündürücü olduğunu söyledi. Bahçivan, "Faaliyet kârlarına baktığımızda 500 büyük şirketin geçen yıla göre performansının biraz düştüğünü görüyoruz. 2013 yılında faaliyet kârı yüzde 8'e çıkararak 500 büyük sanayi şirketimiz, 2014 yılındaki faaliyet kâr oranı yüzde 6,4'e gerilemiştir. Yani 2013 yılında 36 milyar lira faaliyet kâr eden şirketlerimizin bu kâr 2014 yılında 30 milyar liraya düştü." diye konuştu.

Sanayi şirketlerinin esas faaliyetlerinden elde ettikleri kârlarının yans ile finansman giderlerini karşıladıklarını hatırlatan Bahçivan, "Sanayinin temel faaliyet alanı olan esas faaliyet kârlarına baktığımızda 500 büyük şirketin performansının ciddi oranda gerilediği görüldü. 2013 yılında faaliyet kârılan 36,5 milyar lira bulan 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, bunun yansından oluşan, 19 milyar lirasını finansman gi-

İSTİHDAMDA ENDİŞELENDİREN TABLO					
2014	2013	KURULUŞLAR	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (TL)	DÖNEM KAR-ZARAR (TL)	
1	1	TÜPRAS-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	37.501.812.917	-81.658.080	
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	10.539.302.862	128.481.628	
3	4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	8.777.455.748	-	
4	5	Arçelik A.Ş.	8.520.701.667	319.223.573	
5	3	EUAS Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	6.707.382.164	-	
6	7	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulusal Sanayi A.Ş.	6.350.289.705	89.780.457	
7	9	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	6.245.223.256	1.145.895.653	
8	8	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	6.114.214.014	1.810.362.614	
9	6	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	6.000.729.958	527.260.242	
10	10	Aygaz A.Ş.	5.692.178.368	76.176.722	
11	11	Colakolu Metalurji A.Ş.	4.780.209.856	-	
12	14	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	4.771.526.299	752.478.718	
13	25	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	4.626.824.128	-	
14	15	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	4.309.264.495	-	
15	12	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	4.194.318.549	-	
16	13	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	3.671.224.523	-	
17	16	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	3.391.950.836	-	
18	-	BŞH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	3.273.297.079	-	
19	18	Türkiye Seker Fabrikaları A.Ş.	3.085.712.484	-197.025.981	
20	17	Toscelik Profil ve Sac Endüstri A.Ş.	2.603.143.850	-	
21	20	Milangaz Lpg Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.	2.597.664.707	-	
22	30	Bosch San. ve Tic. A.Ş. Bursa	2.582.434.764	-	
23	19	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamülleri A.Ş.	2.512.956.331	-11.679.221	
24	34	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	2.488.442.267	-	
25	21	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	2.482.372.036	839.411.573	
26	-	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	2.462.050.202	6.154.757	
27	22	İpragaz A.Ş.	2.457.053.316	-	
28	23	Kroman Çelik Sanayi A.Ş.	2.353.457.343	-	
29	24	Sarkıysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	2.290.068.925	21.088.499	
30	27	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	2.281.206.646	141.142.346	
31	32	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş. Eskişehir	2.278.128.243	203.148.061	
32	37	KARDEMİR Karabük Demir Çelik A.Ş.	2.170.449.862	-	
33	35	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	2.141.431.162	184.598.383	
34	28	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	2.140.492.279	-	
35	38	AKSA Akıllık Kimya Sanayi A.Ş.	2.066.006.094	206.843.874	
36	36	Phillip Morris Sigara ve Tütünçülük A.Ş.	2.062.922.706	-	
37	31	Coca-Cola İçecek A.Ş.	2.042.896.199	139.034.202	
38	55	Oltan Gıda Maddeleri İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	2.037.330.233	17.512.491	
39	33	Ak Gıda San. ve Tic. A.Ş. İstanbul	2.036.478.699	64.578.305	
40	39	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.998.826.388	14.640.872	
41	42	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	1.974.517.342	1.032.915.933	
42	43	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	1.953.031.362	-	
43	-		-	-	
44	49	Cay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	1.901.964.981	12.062.125	
45	46	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	1.854.347.191	74.562.900	
46	44	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayii A.Ş.	1.846.551.159	-18.901.440	
47	45	Volvulan Baştaç Metalurji Sanayi A.Ş.	1.832.825.877	13.295.764	
48	40	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	1.808.539.306	-	
49	41	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	1.734.194.501	-	
50	74	TUSAS-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	1.726.287.599	440.776.407	

500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NDA TEMEL GÖSTERGELER

	2012		2013		2014		DEĞİŞİM	
	Tutar (milyon TL)	Pay (%)	Tutar (milyon TL)	Pay (%)	Tutar (milyon TL)	Pay (%)	2013/2014	2014/2015
Net satışlar	423.621	100,0	454.991	100,0	472.548	100,0	7,4	3,9
Faaliyet kârı (zararı)	25.312	6,0	36.435	8,0	30.457	6,4	43,9	-16,4
Finansman giderleri	8.624	2,0	19.185	4,2	15.989	3,4	122,5	-16,7
Faiz amortisman ve vergi öncesi kâr (EBITDA)	-	-	49.960	11,0	50.403	10,7	-	0,9
Dönem kârı (zararı) (Vergi öncesi)	24.193	5,7	22.135	4,9	27.097	5,7	-8,7	22,4

Not: Listenin tamamına zaman.com.tr'den ulaşabilirsiniz.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2014 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş 37 milyar 501 milyon lira ile TÜPRAS oldu. İkinci sırada ise 10 milyar 539 milyon liralık satışlarıyla Ford Otomotiv geçen seneiki sırasını korudu. Üçüncü sırada ise 8 milyar 777 milyon liralık satışlarıyla Oyak-Renault yer aldı. GRAFİK: ZAMAN, ABDULKERİM KESKİN

deri olarak kaybetmişti. Bu yılda da 500 büyük şirketlerimiz, 30 milyar lira olan esas faaliyet gelirlerinin yine yansından fazlasını, 16 milyar lirasını finansman gideri olarak kaybetmiş görünüyor." dedi. Bahçivan ayrıca, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu kapsamındaki özel kuruluşların 2013 yılındaki 550 bin olan istihdamını yüzde 5,3'lük bir artışla 580 bine çıkardığını ifade etti.

YABANCI SERMAYELİ ŞİRKET AZALDI

2005 yılında 136 olan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısının 2009 yılına kadar istikrarlı bir şekilde artarak 153'e çıktığını belirten Bahçivan, "O tarihten bu yana da her yıl düşüş göstererek 2014 yılında 126'ya geriledi. Bu gerileme herkesin üzerinde hassasiyetle durması, nedenlerini araştırması gereken

önemli bir konu. Sayısındaki önemli azalmaya karşın, yabancı sermaye paylı kuruluşların, temel göstergelerde 500 büyük içindeki payını korudukları görülüyor. Örneğin 2014 yılında **ISO 500** kapsamındaki 126 yabancı sermaye paylı kuruluşun toplam üretimden satışlar içindeki payı geçen yıla göre yüzde 1,1 puan artarak yüzde 29,6 olmuştur." dedi.

‘Koalisyon süreci sabırla izlenmeli’

Türkiye'nin son senelerde alışık olmadığı seçim sonrası dönemden geçtiğini belirten **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, “Seçimler demokrasinin gereğidir, en önemli finalidir. Seçimler bir netice ortaya koydu ise o neticenin bir hedefe gideceği hususunda demokrasiye saygımız gereği olarak anlayış ile olan biteni takip etmemiz gerekiyor.” dedi. Yıllardır tek parti iktidarı olduğu için koalisyon görüşmelerinin nasıl yapıldığını unuttuklarını ifade eden Bahçivan, “Müzakere sürecinin sabırla, özellikle tüm sosyal çevreler tarafından sabırla izlenmesi gerektiğinin önemini altını çizmek istiyorum. Belli bir pazarlıklar olgunluğa gelene kadar da tüm siyasi partilerimize, tüm liderlerimize anlayışla karşılanmasının gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Koalisyon noktasında, eğer bugünkü tablo böyle bir resim ortaya koymuşsa, bunun pozitif bir enerji ile pozitif enerji beklentisiyle değerlendirilmesinin Türkiye ekonomisinin, Türkiye'nin ekonomik geleceğinin hayna olacağını düşünüyorum. Demokrasilerdeki en önemli paydaş seçmenlerdir. Seçmen bu doğrultuda karar veriyse, herkesin buna anlayış içerisinde bakıp, bu değerlendirmelerini de aynı saygı çerçevesinde neticeye ulaşmasını umutla beklememiz gerektiğini düşünüyorum.” ifadelerini kullandı.